

Pienyrittäjien suhtautuminen digitalisaatioon ja digitaaliseen taloushallintoon

Elias Moisio

Tekijä(t) Elias Moisio	
Koulutusohjelma Liiketalous	
Opinnäytetyön nimi Pienyrittäjien suhtautuminen digitalisaatioon ja digitaaliseen taloushallintoon	Sivu- ja liitesivumäärä 39 + 8
<p>Tämä opinnäytetyö käsittelee digitalisaatiota, taloushallintoa ja valtion osuutta Suomen digitalisoinnissa pienyrittäjän näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää pienyrittäjien suhtautumista digitalisaatioon, digitaaliseen taloushallintoon sekä valtion suunnittelemaan kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen. Pienyrittäjien suhtautumista selvitettiin kvantitatiivisella kyselytutkimuksella.</p> <p>Opinnäytetyön tietoperustassa käsitellään pienyrityksiä, digitalisaatiota, valtion digitalisaatiotavoitteita, harmaan talouden torjuntaa ja kirjanpito-ohjelmistoja. Tietoperustassa selitetään keskeiset tutkittavaan aiheeseen liittyvät käsitteet. Valtio tavoittelee digitalisaatiotavoitteillaan Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn parantamista, mutta digitalisaation toivotaan helpottavan myös harmaan talouden torjunnassa. Siksi harmaa talous ja sen torjunta ovat mukana opinnäytetyössä, vaikka eivät suoranaisesti liity tutkittavaan aiheeseen.</p> <p>Kyselytutkimus jolla pienyrittäjien suhtautumista digitalisaatioon ja digitaaliseen taloushallintoon tutkittiin, tehtiin Webropol-alustalla. Kyselytutkimus lähetettiin Webropolin kautta sähköpostitse 314 Bisnode tietokannasta löytyneelle pien- ja mikroyrityksen johtohenkilölle. Kyselyyn tuli yhteensä 42 vastausta. Aineistoa analysoitiin Webropolin omilla analysointityökaluilla sekä Excelissä.</p> <p>Tutkimuksen perusteella pienyrittäjät suhtautuvat yleisesti positiivisesti niin digitalisaatioon, taloushallintoon kuin Verohallinnon suunnittelemaan kirjanpito-ohjelmistohankkeeseenkin. Luonnollisesti digitalisaatio ja taloushallinto saavat osakseen myös vastustusta. Kaikki vastaajat eivät uskoneet digitalisaation hyödyttävän heidän liiketoimintaansa ja osa piti taloushallintoa lähinnä kulueränä. Verohallinnon suunnittelemaan maksutonta kirjanpito-ohjelmistoa pidettiin yleisesti positiivisena uudistuksena, mutta kaikkia mahdollisesti toteutuva hanke ei vakuuta. Hankkeeseen nyrpeästi suhtautuvien mielestä hanke on turha, koska kaikki sen tarjoamat ominaisuudet on jo nykyisellään saatavilla.</p> <p>Työn lopuksi käsitellään tutkimuksen luotettavuutta ja pohditaan opinnäytetyöprosessia oppimisen näkökulmasta sekä valittujen työtapojen onnistumista.</p>	
Asiasanat Digitalisaatio, pienyritykset, taloushallinto	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Yritystoiminta Suomessa	3
2.1	Pien- ja mikroyritykset	3
2.2	Pienyritysten digitalisaatio	4
3	Digitalisoitua maailma	6
3.1	Digitaalinen taloushallinto	6
3.2	Valtion digitalisaatiotavoitteet	7
3.3	Valtion tarjoamia digitaalisia palveluita	8
	Suomi.fi	8
	Palkka.fi	9
	OmaVero	10
4	Harmaa talous	11
4.1	Harmaan talouden torjunta	12
4.1.1	Kansallinen tulorekisteri	13
4.1.2	Harmaan talouden torjuntaohjelma 2020–2023	14
5	Kirjanpito-ohjelmisto	15
5.1	Kirjanpito-ohjelmiston osia	15
5.2	Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohanke	18
6	Tutkimusprosessi	20
6.1	Kohderyhmän rajaus	21
6.2	Tutkimusmenetelmä	22
7	Tutkimuksen tulokset ja analyysiä	23
7.1	Taustakysymykset	23
7.2	Pienyrittäjien suhtautuminen digitalisaatioon	25
7.3	Pienyrittäjien suhtautuminen taloushallintoon	28
7.4	Pienyrittäjien suhtautuminen Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen ...	32
8	Pohdintaa	37
8.1	Tutkimuksen luotettavuus	37
8.2	Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi	38
	Lähteet	40
	Liitteet	45
	Liite 1. Tutkimuskysely	45
	Liite 2. Verkkokauppa yrityksissä työntekijämäärän ja iän mukaan	49
	Liite 3. Kuinka hoidat yrityksesi kirjanpidon ja taloushallinnon tällä hetkellä? Muu:	50
	Liite 4. Mikä olisi riittävä syy kirjanpidon ja taloushallinnon digitalisoimiseen? Muu	50
	Liite 5. Digitaalinen taloushallinto hyödyllisempi kuin paperinen, yrityksen ikä	51

Liite 6. Siirtymishalukkuus valtion tarjoamaan maksuttomaan kirjanpito-ohjelmistoon yrityksen iän ja työntekijämäärän mukaan	51
Liite 7. Avoimen kysymyksen vastaukset.....	52

1 Johdanto

Elinkeinovapauden vuoden 1880 alusta tuonut Armollinen Asetus elinkeinosta annettiin maaliskuun lopussa 1879, asetus mahdollisti aiempaa vapaamman, muttei kuitenkaan täysin vapaata, elinkeinon harjoittamisen (agricolaverkko). Asetuksen voimaantulon jälkeen kauppiat ja yritykset tarvitsivat edelleen toimiluvan, jos niiden palveluksessa oli perheen ulkopuolisia ihmisiä, vapautus ei myöskään koskenut esimerkiksi sahoja, apteekkeja, myllyjä tai kirjakauppaa (agricolaverkko). Säilyneistä rajoituksista huolimatta asetusta voidaan pitää merkittävänä askeleena kohti nykyisenkaltaista yrittäjävetoista taloutta.

Digitalisuus ja digitalisaation on ollut viime vuosina paljon esillä niin toimittajien, liike-elämän edustajien kuin poliitikkojen puheissa. Yksi pääministeri Marinin hallituksen tavoitteista on nostaa Suomi teknologisen kehityksen ja digitalisaation edelläkävijäksi (Hallitusohjelma, Marinin hallitus). Joulukuussa 2020 Helsingin Sanomat uutisoi Etlan tutkimuksesta, jonka mukaan koronaviruspandemia on vauhdittanut Suomen digitalisoitumista. Eri-tyisesti verkkokauppa on ollut valtavassa kasvussa pandemia-aikana. Digitalouden nousun on pelätty aiheuttavan verovajetta, mutta tutkimuksessa sitä ei havaittu (Raeste 1.12.2020). Kaikki eivät kuitenkaan ole innoissaan digitalisaatiosta. Suomen ammattiliittojen keskusjärjestön 1202 vastaajan työolobarometri 2018:ssa noin joka kolmas vastaaja kokee uuden teknologian ahdistavaksi työssään (SAK 2019, 36).

Elokuussa 2020 Verohallinto julkisti suunnitelmansa maksuttomasta kirjanpito-ohjelmistosta (vero.fi 2020a). Sekä ohjelmistoalan, että taloushallinnon edustajat älähtivät kiivaasti vastaan ja haukkuivat hankkeen. Tarkoitusta eli pienempien yritysten digitalisaatiota pidettiin hyvänä, toteutuskeinoa ei (Tilitoimistossa 2020). Tämä vastakkainasettelu julkisen toimijan ja yksityisen puolen kesken herätti mielenkiintoni ja sai valitsemaan hankkeen oppinäytetyöni aiheeksi. Oppinäytetyöprosessin edetessä kävi kuitenkin selväksi, ettei hanke ole riittävän pitkällä kunnollisen oppinäytetyön toteuttamiseksi. Siksi siirsin työn painopisteen enemmän hankkeen taustalla olevan ilmiön digitalisaation sekä taloushallinnon tutkimiseen. Päätin selvittää pien- ja mikroyrittäjien suhtautumista digitalisaatioon ja taloushallintoon, koska he ovat mahdollisesti toteutuvan kirjanpito-ohjelmiston kohderyhmä. Myös Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohanke pyöri edelleen mukana, mutta sen rooli kapeni pääosasta taustalle.

Pääongelma: Kuinka pienyrittäjät kokevat digitalisaation ja sen vaikutukset taloushallintoon?

Alaongelmat:

1. Miten pienyrittäjät suhtautuvat digitalisaatioon?
2. Miten pienyrittäjät kokevat taloushallinnon yleisesti?
3. Miten pienyrittäjät suhtautuvat Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen?

Peittomatriisissa on luokiteltu alaongelmat sen mukaan, missä teorialuvussa niitä käsitellään, mitkä kyselyn kysymykset koskevat niitä ja missä luvussa alaongelmiin vastaavia kysymyksiä käsitellään. Peittomatriisin on tarkoitus havainnollistaa ja selkeyttää etenkin tietoperustan ja alaongelmien yhteyttä toisiinsa.

Taulukko 1. Peittomatriisi, alaongelmat

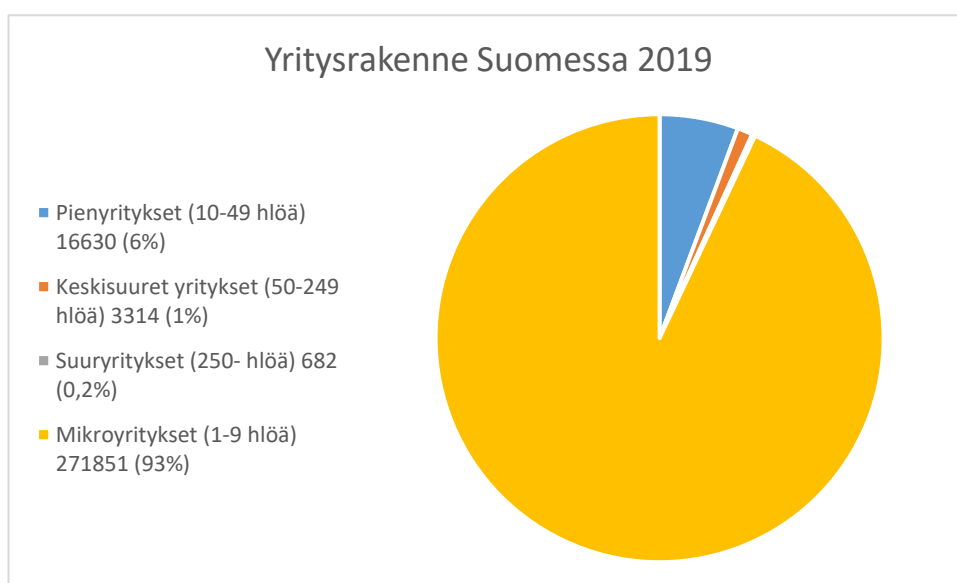
Alaongelma	Teoreettinen viitekehys (luku)	Kyselytutkimuksen kysymys	Tulokset (luku)
Miten pienyrittäjät suhtautuvat digitalisaatioon?	2.2, 3	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7, 7	7.2
Miten pienyrittäjät kokevat taloushallinnon yleisesti?	3.1, 5, 5.1	12, 13, 14, 15, 16, 19	7.3
Miten pienyrittäjät suhtautuvat Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen?	3.2, 3.3, 5.2	8, 9, 10, 11, 19	7.4

2 Yritystoiminta Suomessa

Suomalaisten yritysten määrä on kasvanut 2000-luvulla valtavasti, vuodesta 2000 77 412 yrityksellä vuoteen 2019, mikä tarkoittaa 36 prosentin kasvua 20 vuodessa (Yrittäjät 2020, 3.). Saman kahdenkymmenen vuoden ajanjakson aikana yritysten työllistämien ihmisten määrä on noussut 179 135 hengellä, vaikka suurimmissa yli 1000 henkeä työllistävissä yrityksissä työskentelevien määrä on laskenut 12 409 hengellä. 2019 Suomessa yrityksissä työskenteli yhteensä 1 472 602 ihmistä, mikä oli noin 53,5 % koko Suomen 2 750 000 ihmisen työvoimasta ja noin 26,6 % koko 5 525 292 väestöstä. (Tilastokeskus 2021; Yrittäjät 2020, 5–10; Tilastokeskus 2020.). Vuonna 2019 suomalaiset yritykset muodostivat noin 445 miljardin euron liikevaihdon (Yrittäjät 2020, 9).

2.1 Pien- ja mikroyritykset

Pien- ja mikroyritysten kokorajat on määritelty Kirjanpitolaissa. Pienyritykseksi laskettavan yrityksen raja-arvot ovat seuraavat 1) taseen loppusumma 6 000 000 euroa 2) liikevaihto 12 000 000 euroa ja 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä, korkeintaan yksi mainituista rajoista saa ylittyä (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336 1 luku § 4a). Mikroyrityksen raja-arvot ovat vielä huomattavasti tiukemmat kuin pienyrityksillä 1) taseen loppusumma 350 000 euroa 2) liikevaihto 700 000 euroa ja 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä, samoin kuin pienyrityksillä korkeintaan yksi raja-arvo saa ylittyä tilikauden aikana (KirjPL 1 luku § 4b).

Kuva 1. Yritysrakenne Suomessa 2019, (mukailte Yrittäjät 2020, 8)

Vuonna 2019 Suomessa oli 16 630 pienyritystä mikä vastaa 5,7 % kaikista Suomen yrityksistä ja 271 851 mikroyritystä mikä on noin 93 % kaikista Suomen yrityksistä. Eli pien- ja mikroyritykset muodostavat 98,7 % koko Suomen yrityskannasta. 2019 pienyrityksissä työskenteli 327 000 ja mikroyrityksissä 313 000 ihmistä eli yhteensä 640 000 ihmistä. Suomessa pien- ja mikroyritysten työllistämä määrä on noin 43,3 % kaikista Suomessa yrityksissä työskentelevistä. (Yrittäjät 2020, 8–10.). Kuten pien- ja mikroyritysten valtava osuus yrityskannasta antaa olettaa on näiden helposti vähäpätöisinä pidettävien yritysten osuus merkittävä myös yritysten työllistämistä ihmisistä. Pien- ja mikroyritykset muodostivat 2019 35,5 % koko Suomen yritysten yhteensä 445 miljardin euron liikevaihdosta (Yrittäjät 2020, 9). Pien- ja mikroyrityksillä on siis työllistämisen lisäksi merkittävä osuus yrityskannan liikevaihdon luomisessa. (Kuva 1.)

2.2 Pienyritysten digitalisaatio

Teknologia on saatavilla paremmin kuin koskaan ennen, eivätkä digiratkaisut ole enää kalliita kuten ne usein aiemmin olivat. Parempi saatavuus ja alhaisempi hinta mahdollistavat digiratkaisujen tuomisen suhteellisen helposti myös pienyrityksiin. Pienyrityksissä digitalisaatio voi olla esimerkiksi taloushallinnon automatisointia, minkä avulla yrityksessä aikaa vapautuu tuottavampiin tehtäviin. Digitalisaatio vaatii pienyrityksissä aina vanhojen toimintatapojen ja prosessien tarkastelua, että tiedetään minkä asioiden digitalisoiminen on järkevää. Digitaalisuudella itsessään ei ole arvoa, vaan se on tarvittaessa hyödynnettävä liiketoiminnan tehostamisen väline. (Epressi 2018).

Puolet pienten ja keskisuurten yritysten johdosta ja yrittäjistä noin joka toinen arvioi oman digitaalisen osaamisensa hyväksi 2019 Prior Konsultointi Oy:n tekemässä tutkimuksessa, jonka vastaajamäärä oli 382. Samaan aikaan samassa tutkimuksessa vain hieman yli kolmanneksessa yrityksistä henkilöstön digiosaaminen arvioitiin hyväksi. Osaamisen kehittämisen suurimmiksi haasteiksi koettiin ajan puute ja sopivan kehittämistavan löytäminen. Digiosaamista viime aikoina kehittäneissä yrityksissä osaamisen kehittäminen jatkuu hyvin suurella todennäköisyydellä tulevaisuudessakin. Tutkimuksen mukaan vain harvat pienet ja keskisuuret yritykset ymmärtävät, miten liiketoimintaa voisi tehostaa digitaalisia teknologioita hyödyntämällä. Siksi yritykset kaipaavatkin apua tarvemääritykseen ja oikeiden digiratkaisujen löytämiseen. Kiireinen arki ja siitä johtuva ajanpuute vaikeuttaa digitaalisuuden kehittämistä pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. (Prior 2019a 2–5).

Toisessa Prior Konsultointi Oy:n 2019 tekemässä tutkimuksessa, jonka vastaajamäärä oli 1091 todetaan, että pienistä ja keskisuurista työnantajayrityksistä lähes 70 % on tehnyt vähintään kaksi toimea digitaalisuuden kehittämiseksi viimeisen kahden vuoden aikana. Yksinyrittäjistä toimia digitaalisuuden kehittämiseen on tehnyt hieman harvempi, mutta

kuitenkin yli puolet. Yleisimmin digiteot ovat liittyneet digitaalisuuden perusrakenteiden luomiseen, mutta kuitenkin joka viides tutkimukseen osallistuneista oli kehittänyt digitaalisuutta hyödyntäviä tuotteita tai palveluita. Hyödyllisimmiksi yrittäjät kokivat digiteot, joihin he olivat sitoutuneet alusta asti, näitä tekoja myös suositeltiin herkemmin. Halukkaimmin yritykset suosittelivat yli vuosi sitten tehtyjä digitekoja, mistä voidaan päätellä, että uusien digiratkaisujen hyödyt eivät konkretisoidu välittömästi. (Prior 2019b).

Työ- ja elinkeinoministeriön 2019 tekemän vuoden 2018 pk-yritysbarometriin perustuvan analyysin mukaan 78 % pienistä ja keskisuurista yrityksistä on omat verkkosivut, lisäksi yritykset hyödyntävät laajasti sosiaalista mediaa, verkko-ostoja ja pilvipalveluja. Analyysissä digitaalisiksi yrityksiksi luokitellaan 71 % pienistä ja keskisuurista yrityksistä. Moderneiksi digitaalisiksi työkaluiksi analyysissä määritellään muun muassa tekoäly, big data, robotiikka ja teollinen internet. Näitä moderneja digitaalisia työkaluja hyödynsi tai suunnittelei hyödyntävänsä analyysin mukaan vuonna 2018 noin 16 % pienistä ja keskisuurista yrityksistä. Eniten yrityksen digitalisaatioasteeseen vaikuttavat asia ovat yrityksen koko sekä henkilöstömäärä, että liikevaihdon suuruus ja yrityksen toimiala. Suuremmilla ja kansainvälisille markkinoille suuntautuvilla yrityksillä on paremmat resurssit hyödyntää digitaalisia työkaluja ja myös vahvempi halu käyttää moderneja digitaalisia työkaluja. Toimialaoista digitaalisia työkaluja hyödynnetään vähiten rakennus-, kuljetus-, ja varastointialan yrityksissä, kun taas informaatio, viestintä, rahoitus- ja vakuutus toiminnan aloilla digitaalisuutta hyödynnetään eniten. Digitaalisia työkaluja hyödynnetään eniten kannattavimmissa yrityksissä, ei ole kuitenkaan täysin selvää, että digitalisaatio johtaisi parempaan kannattavuuteen. On mahdollista, että hyvin kannattavien yritysten parempi digitalisaatioaste johtuu niiden suuremmasta investointimahdollisuudesta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, 9–11).

3 Digitalisoituva maailma

Digitaalisesta taloushallinnosta kolme kirjaa kirjoittaneet Sanna Lahti ja Tero Salminen määrittelevät digitalisaation kattokäsitteen digitaalisuus näin:

”Digitaalisuudella tarkoitetaan sähköisessä muodossa olevan tiedon käsittelyä, siirtämistä ja varastointia sekä esittämistä. Tieto sijaitsee yleensä erilaisissa tietokannoissa ja tiedon rakenne määritellään tietokantaohjelmistoilla.” (Lahti & Salminen 2014, 19)

”Digitalisaatio termille ei ole vakiintunutta määritelmää, mutta sille on tunnusomaista modernien teknologioiden hyödyntäminen tavalla, joka muuttaa perinpohjaisesti toimintaa tuottaen merkittävää arvoa. Arvoverkostot, kuluttajajistuminen, uudet liiketoimintamallit ja asiakkaiden kanssa tehty nopeasyklinen tuotekehitys ovat digitalisaatiolle tyypillistä.” (Sofukus)

Ilmarinen ja Koskela määrittelevät digitalisaation toiminnan ja muutoksen kautta. Ilmarisen ja Koskelan mukaan uusi teknologia itsessään ei aiheuta digitalisaatiota, vaan sen mahdollistamat uudet toimintatavat. Ilmarisen ja Koskelan mukaan digitalisaatiosta voidaan puhua, kun digitalisoituminen muuttaa ihmisten käyttäytymismalleja, yritysten ydintoimintaa ja markkinoiden dynamiikkaa. He määrittelevät digitalisaation mahdollistavan digitalisoitumisen analogisten asioiden digitaalisiksi muuttamiseksi, esimerkiksi musiikin siirtymiseksi Cd-levyiltä suoratoistopalveluihin ja kaupankäynnin siirtymiseksi tavarataloista verkkokauppaan. (Ilmarinen & Koskela 2015, luku 2).

3.1 Digitaalinen taloushallinto

Taloushallinnolle on vaikea löytää selkeää määritelmää, useimmilla taloushallintoa käsittelevillä internetsivuilla taloushallinto on jotain mikä nyt vain on olemassa, eikä sen määrittelylle koeta tarpeelliseksi tuhlata palstatilaa. Suomen kansalaisten ja Suomessa asuvien sekä Suomessa toimivien yritysten neuvontaan keskittyneessä Suomi.fi -palvelussa annetaan taloushallinnolle palvelun luonteen mukaisesti selkeä ja helposti ymmärrettävä määritelmä: ”Taloushallinto on keskeinen osa yrityksen toimintaa. Sen tehtävänä on huolehtia yrityksen rahojen riittävydestä sekä tuottaa talouteen liittyvää tietoa päätöksentekoa varten.” (Suomi.fi a). Lahti ja Salminen määrittelevät taloushallinnon järjestelmäksi, jolla organisaatio seuraa taloudellisia tapahtumia niin, että se voi raportoida toiminnastaan sidosryhmilleen (Lahti & Salminen 2014, 16).

Näin Lahti ja Salminen määrittelevät digitaalisen taloushallinnon: ”Digitaalisella taloushallinnolla tarkoitetaan taloushallinnon kaikkien tietovirtojen ja käsittelyvaiheiden automatisointia ja käsittelyä digitaalisessa muodossa” (Lahti & Salminen 2014, 24). Lahden ja Salminen mukaan digitaalisessa taloushallinnossa keskeistä on automaatio ja taloushallinnon integroituminen reaali prosesseihin, millä vältetään yksinkertaisten työvaiheiden toistamista. Heidän mukaansa digitaalisessa taloushallinnossa on muutenkin ensisijaisesti kyse prosessien tehostamisesta ja turhien päällekkäisten työvaiheiden karsimisesta minimiinsä. (Lahti & Salminen 2014, 24–26.) Yhteenvetona Lahti ja Salminen listaavat digitaaliseen taloushallintoon kuuluvaksi seuraavat asiat: kaikki taloushallinto- ja kirjanpitolmateriaali käsitellään sähköisesti, tositteet ovat konekielisiä, tiedonsiirto eri osapuolien, järjestelmien ja osaprosessien välillä tapahtuu sähköisesti, taloushallinnon transaktioiden prosessointi ja raportointi on automatisoitu, yrityksen sisällä ja eri sovellusten välillä tieto käsitellään sähköisesti, arkistointi on sähköistetty, kaikkeen tietoon on mahdollista päästä käsiksi sähköisesti sekä eri järjestelmien sidosryhmäraajat ylittävää integrointi prosesseihin (Lahti & Salminen 2014, 26).

Tilitoimisto Priima Laskenta Oy:n verkkosivuilta löytyvässä blogissa listataan tammikuussa 2019 julkaistussa kirjoituksessa digitaaliselle taloushallinnolle useita hyötyjä. Listauksen ensimmäiset kohdat keskittyvät fyysisten tositteiden poistumisen tuottamiin hyötyihin. Digitaalisen taloushallinnon ansiosta yhteydenpito kirjanpitäjään helpottuu, tositteet eivät vaadi enää fyysistä säilytystä ja tositteiden katoamisen sekä tuhoutumisen riski pienenee huomattavasti. Loput kohdat korostavat digitaalisen taloushallinnon ja etenkin taloushallinnon prosessien automatisoimisen hyötyjä. Taloushallinnon digitalisoiminen poistaa automaation kautta inhimillisiä näppäilyvirheitä kirjauksista ja säästää yrittäjän aikaa, kun kaikkea ei tarvitse erikseen kirjata. Lisäksi taloushallinnon digitalisointi mahdollistaa yrityksen talouden reaaliaikaisemman seurannan. (priimalaskenta.fi).

3.2 Valtion digitalisaatiotavoitteet

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa Suomen valtion digitalisaatiotavoitteita kuvataan näin: ”Suomi tunnetaan edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknologisen kehityksen luomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen” (Hallitusohjelma, Marinin hallitus). Kunnianhimoisen tavoitteen saavuttamiseksi

valtio pyrkii muun muassa edistämään datan jakamista eri ohjelmisto ekosysteeminä välillä, parantamalla sähköisiä julkisia palveluja ja tekemään niistä mahdollisimman sujuvasti käytettäviä, tekemällä järjestelmien kehityksessä yhteistyötä kumppanimaiden kanssa sekä rakentamalla digitalisaation edistämisen ohjelman (Hallitusohjelma, Marinin hallitus).

Digitalisaation edistämisen ohjelma lyhyemmin Digiohjelma on luotu hallitusohjelman digi-tavoitteiden toteuttamista varten (valtiovarainministeriö). Digiohjelman tavoitteet ovat luonnollisesti samansuuntaisia kuin hallitusohjelmassa, mutta ne ovat pienempiä niin sanottuja välitavoitteita. Digiohjelman tavoitteet Marinin hallituksen hallituskauden loppuun vuoteen 2023 ovat seuraavat:

”Digitaaliset laadukkaat julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla vähintään lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta vaatimusten mukaisesti. Elinkeinotoimintaa harjoittavien paperi- ja käyntiasiointi on vähentynyt merkittävästi, ja tarjolla on useita vain digitaalisia yrityspalveluja. Digitukea on tarjolla koko maassa ja sitä kehitetään palvelemaan myös elinkeinotoimintaa harjoittavia” (valtiovarainministeriö).

Digiohjelman ensimmäisenä toimintavuonna 2020 on keskitytty erityisesti erilaisiin tilannekartoituksiin, selvityksiin ja tulevien vuosien toimintasuunnitelmien tekoon (valtiovarainministeriö).

3.3 Valtion tarjoamia digitaalisia palveluita

Suomen valtio tarjoaa kansalaisilleen, asukkailleen ja valtion alueella toimiville yrityksille muun muassa seuraavia digitaalisia palveluita:

- Suomi.fi
- Tulorekisteri
- Palkka.fi
- Dvv.fi
- Kela.fi
- Te-palvelut.fi
- Ilmoitin.fi
- OmaVero
- Poliisi.fi
- Traficom.fi

Suomi.fi

Suomi.fi palvelun ensimmäinen versio Suomi.fi-portaali otettiin käyttöön vuonna 2002 (valtiovarainministeriö 2002). Vuonna 2017 avattiin uudistunut Suomi.fi-verkkopalvelu, verkkopalvelulla korvattiin vanha portaali sekä yritysten palveluja koonnut Yrityssuomi.fi (suomi.fi

b). Suomi.fi on Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämä palvelu, johon on koottu tietoa valtion, kuntien ja muiden organisaatioiden tuottamista palveluista. Palveluiden tuottajat vastaavat itse palveluista kerrottavista tiedoista ja niihin liittyvien asiointikanavien oikeellisuudesta. Suomi.fi:stä löytyy kattavasti tietoa niin kansalaisen yksityiselämään liittyviin ongelmiin ja mietityttäviin asioihin kuin yrittäjien ja yritysten perustamiseen, hallintoon ja ajan-kohtaisiin asioihin liittyen. Kansalainen voi löytää palvelusta tietoa muun muassa työelämään, asumiseen, sosiaaliturvaan ja perusoikeuksiinsa liittyen. Yrityksille tietoa löytyy muun muassa yrityksen rahoitukseen, liiketoiminnan kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä yrityksen vastuisiin ja velvollisuuksiin liittyen. (suomi.fi c,d,e).

Palkka.fi

Palkka.fi on Verohallinnon tarjoama maksuton erityisesti pientyönantajille, kuten kotitalouksille, suunnattu palkanlaskentaohjelma. Palvelun avulla työntekijöille voi laskea palkat, ja palvelu muodostaa automaattisesti nettopalkan, työnantajan sivukulut ja lähettää ilmoitukset tulorekisteriin sekä tarvittaessa kotitalousvähennysilmoituksen Verohallintoon. (palkka.fi 2021a). Yritykset voivat kirjautua palveluun yrityksen asiointioikeudet omistavan luonnollisen henkilön henkilötunnisteella, Nordea Corporate Netbankin asiakkaat suoraan pankin verkkosivuilta ja vielä huhtikuun 2021 loppuun pikkuhiljaa kokonaan käytöstä poistuvalla Katso-tunnisteella. Työntekijät voivat kirjautua palvelun työntekijäliittymään henkilökohtaisilla verkkopankkitunnuksillaan tai sirullisella henkilökortilla. (palkka.fi 2021b). Vuonna 2019 Palkka.fi:n kautta maksettiin palkkoja noin 2,2 miljardia euroa, mikä oli huomattavasti enemmän kuin vuoden 2018 vajaa 1,4 miljardia euroa. Suuren kasvun arveltiin johtuneen vuoden 2019 alusta käyttöön tulleesta tulorekisteristä, Palkka.fi:n kautta tulorekisteri-ilmoituksen tekeminen on työntajalla ilmaista ja yksinkertaista. 2019 Palkka.fi:llä oli 166 293 rekisteröityä kotitalouskäyttäjää ja 104 255 rekisteröityä yrityskäyttäjää. Palveluun tuli 2019 keskimäärin noin 2000 uutta yrityskäyttäjää kuukaudessa, yrityskäyttäjien kasvun määrä oli noin kaksinkertainen edelliseen vuoteen verrattuna. Yrityskäyttäjät ovat useimmin pienyrityksiä, urheiluseuroja tai yhdistyksiä. (palkka.fi 2020a). Käyttäjien palveluun tallentamat tiedot arkistoidaan 11 vuoden ajaksi, minkä jälkeen ne poistetaan rekisteristä (palkka.fi 2021c). Palkka.fi avattiin käyttäjille helmikuun alussa 2006 (palkka.fi 2020b).

OmaVero

OmaVero on Verohallinnon asiakkaille suunnattu sähköinen asiointipalvelu, jossa on mahdollista hoitaa lähes kaikki veroasiat. OmaVerossa henkilöasiakkaat voivat muun muassa hakea verokortin, tarkastella esitäytettyä veroilmoitusta ja tarvittaessa täydentää sitä, tarkistaa veronpalautuksen ja jäännösveron määrän, maksaa jäännösveron, tehdä oikaisuvaatimuksen, vastata selvityspyyntöihin, tehdä kiinteistöveroilmoituksen, hoitaa perintöveroon liittyvät asiat sekä kysyä neuvoa veroasioissa. Yritysasiakkaat voivat OmaVerossa muun muassa hakea tai muuttaa ennakoveroa, antaa tuloveroilmoituksen, ilmoituksen arvolisäverosta ja muista oma-aloitteisista veroista, hakea lisää aikaa veroilmoituksen antamiseen, hakea kirjallista ohjausta arvolisäverosta, lukea Verohallinnon lähettämiä kirjeitä ja päätöksiä, suorittaa veroihin liittyviä maksuja sekä ilmoittaa muita verotukseen liittyviä asioita. (vero.fi 2021a). Kuten muihinkin valtion tarjoamiin sähköisiin asiointipalveluihin asiakkaat voivat kirjautua OmaVeron henkilökohtaisilla verkkopankkitunnuksilla, sähköisellä henkilökortilla, mobiilivarmenteella ja vielä huhtikuun 2021 loppuun Katso-tunnisteella. Ulkomaalaisten yritysten edustajat, joilla ei ole suomalaista tunnistusvälinettä voivat kirjautua OmaVeron Finnish Authenticator -tunnistusvälineellä. EU-kansalaisten on tulevaisuudessa mahdollisuus kirjautua Verohallinnon sähköisiin palveluihin oman maansa tunnistautumisvälineellä eIDAS-tunnistautumisen avulla. (vero.fi 2021b). OmaVero aukeni henkilöasiakkaille marraskuussa 2018 ja korvasi Verohallinnon palvelut Verokortti verkossa ja Veroilmoitus verkossa (vero.fi 2020a). Yritysasiakkaiden käyttöön OmaVero tuli jo vuoden 2017 alkupuolella, kun palvelulla korvattiin Verohallinnon Verotili-palvelu (Vigren 2016).

4 Harmaa talous

”Harmaalla taloudella (tarkoitetaan) organisaation sellaista toimintaa, josta aiheutuvia lakisääteisiä velvoitteita laiminlyödään verojen, lakisääteisten eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksujen taikka tullin perimien maksujen suorittamisen välttämiseksi tai perusteettoman palautuksen saamiseksi” (Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä 21.12.2010/1207 §23).

Vaikka Suomen laista löytyykin harmaalle taloudelle selkeä ja helposti sisäistettävissä oleva määritelmä, asia ei kuitenkaan ole aivan niin yksinkertainen, vaan tulkintoja on useita. Harmaan talouden määritelmä on usein riippuvainen tilanteesta, jossa termiä harmaa talous käytetään.

Hirvosen ja Määtän mukaan harmaa talous voidaan määritellä joko fiskaalisesta tai kansantaloudellisesta näkökulmasta. Kansallinen harmaa talous on määriteltävissä melko yksiselitteisesti, ja sillä tarkoitetaan kansantalouden tilinpidosta puuttuvaa taloudellista toimintaa. Fiskaalisen harmaan talouden määritelmä taas on riippuvainen asiayhteydestä ja katsontakannasta. Fiskaalisen harmaan talouden piiriin voidaan luokitella kuuluvaksi muun muassa kuittikauppa, peitelty osinko ja fiktiivinen yritystoiminta veroetujen saamiseksi. Toisaalta fiskaalinen harmaa talous voidaan määritellä perinteisempien verojen välttelyn muotojen kautta kuten yllä esitetystä laissa. Yhdistävä tekijä kaikille määritelmille on, että harmaan talouden keskeisenä tunnusmerkkinä pidetään verojen ja maksujen välttelyä ilmoituslaiminlyöntien ja vastaavien avulla. (Hirvonen & Määttä, 1–11).

Erilaisina ja toisiaan täydentävinä harmaan talouden muotoina pidetään muun muassa pimeää työntekoa, piraattituotteiden ostamista ja myymistä, sosiaalietuuksien väärinkäyttöä, yritystoimintaa, jossa vero ja muut lakisääteiset maksut jätetään maksamatta sekä oman pankkitilin antamista ulkopuoliseen käyttöön rahan alkuperän hävittämiseksi (verokampus).

Arviot harmaan talouden koosta vaihtelevat suuresti eri selvitysten välillä, 4–15 % bruttokansantuotteeseen suhteutettuna. Verotarkastusten tuloksiin perustuvalla laskentamenetelmällä harmaan talouden määräksi arvioitiin 12 miljardia euroa vuonna 2008. Menetelmään kuitenkin sisältyi vihreämahdollisuuksia, jotka saattoivat suurentaa tai pienentää tuloa. Hyvänä arviona harmaan talouden vuosittaisesta kokonaismäärästä Suomessa pidetään 10–14 miljardia euroa (Eduskunnan tarkastusvaliokunta 2010, 11–13)

Vuonna 2018 Suomen valtio keräsi arvolisäveroa 21,4 miljardia euroa, mikä oli yli viidenes kaikista kerätyistä veroista. Merkittävästä arvolisäverokertymästä huolimatta Verohallinto arvioi Suomen arvolisäverovajeeksi vuonna 2018 noin miljardi euroa, mikä vastaa noin 5 prosenttia arvolisäveron kokonaiskertymästä (Verohallinto 2021). Arvolisäveron maksua pyritään välttämään ja pienentämään usein eri keinoin. Yritykset saattavat muun muassa kirjata kirjanpitoon ostoiksi kuluja, jotka eivät ole todellisia tai vähentää arvolisäveroa vähennyskelvottomista ostoista tai arvolisäverottomaan toimintaan kohdistuvista kuluista (Verohallinto 2021). Maksamatta jätettyjen arvolisäverojen lisäksi Suomi menettää arvolisäverotuloja vuosittain perusteettomasti maksettuina palautuksina. Perusteettomina palautuksina arvolisäveroa menetettiin vuosina 2014–2016 noin 30 miljoonaa euroa vuosittain. Perusteettomia palautuksia haetaan muun muassa ilmoittamalla verollista myyntiä verottomana, ilmoittamalla liian vähän myyntiä, liikaa ostotapahtumia sekä ilmoitta keksittyjä vähennyksiä (Verohallinto 2019).

4.1 Harmaan talouden torjunta

On selvää, että näin suuren menetyksen verokertymässä vaikuttavat yhteiskuntaan negatiivisesti ja vältetyt verot vääristävät yritysten välistä kilpailua.

”Verovajeen pienentämiseksi hallitus laajentaa ja vauhdittaa harmaan talouden vastaisia toimia kattavalla ohjelmalla, jonka toteuttamiseen varataan vaalikauden aikana yhteensä 20 miljoonan euron lisärahoitus. Lisäksi poliisin harmaan talouden torjunnan erillismääräraha vakinaistetaan ja jatketaan ulosottolaitoksen sekä konkurssiasiamiehen toimiston 1,3 miljoonan euron lisärahoitusta talousrikollisuuden torjuntaan” (Hallitusohjelma, Marinin hallitus).

Suomessa siis suhtaudutaan harmaan talouden torjuntaan hyvin vakavasti hallitusta myöten.

Vuonna 2016 valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen kansallisesta harmaantalouden torjuntastrategiasta vuosille 2016–2020. Strategian toteutumisen varmistamiseksi laadittiin erillinen toimenpideohjelma nimeltään Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelma 2016–2020. Toimenpideohjelma jakautui 20 erilaiseen hankkeeseen, joiden toteuttamisesta vastasivat useat viranomaistahot. Hankkeet vaihtelivat uusista tarkemmista toimintasuunnitelmista ja esiselvityksistä kansallisen tulorekisterin kaltaiseen konkreettiseen toimenpiteeseen. (sisäministeriö 2016.)

4.1.1 Kansallinen tulorekisteri

Tulorekisterin tavoitteena oli, että tiedot tuloista olisivat reaaliaikaisesti niitä tarvitsevien viranomaisten ja julkista tehtävää tahoa hoitavien saatavilla. Tulorekisterin uskottiin kehittävänsä viranomaisten tekemää tulotietojen valvontaa, mahdollistavan verotuksen aikaisempaa joustavamman valmistumisen ja vähentämällä siten edestakaista rahaliikennettä, tehostavan ennakonperintärekisteriöintien valvontaa, helpottavan muidenkin viranomaisten kuin verottajan toimintaa sekä hyödyttävän työnantajia, joiden ei enää tarvitsisi ilmoittaa samoja tulotietoja useille eri viranomaisille. Tulorekisterin perustamisen kustannuksiksi arvioitiin 25 miljoonaa euroa ja ensimmäisen vaiheen valmistuvan vuoden 2019 alussa, toisen vuoden 2020 alussa. (sisäministeriö 2016, 5.)

Tulorekisterin ensimmäinen vaihe otettiin käyttöön suunnitelmien mukaisesti vuoden 2019 alusta, mistä lähtien sinne on ilmoitettu tiedot palkoista ja ansiotuloista. Toinen vaihe tuli käyttöön vuoden 2021 alusta, minkä jälkeen tulorekisteriin on ilmoitettu myös eläke- ja etuustiedot. (tulorekisteri 2021). Huhtikuun 2021 alussa julkaistiin Valtiontalouden tarkastusviraston tulorekisteriä käsittelevä tarkastuskertomus Tulorekisterin käyttöönotto ja vaikutukset. Tarkastuskertomuksen mukaan tulorekisteri ei ole ainakaan vielä vähentänyt työnantajien hallinnollista takkaa, vaikka tiedot ilmoitetaan vain yhteen paikkaan. Nykyisin työnantajien tulee ilmoittaa tiedot aiempaa useammin ja laajempina, lisäksi tiheämmän ilmoitustahdin takia ilmoituksia pitää korjailta jälkikäteen aiempaa useammin. Tarkastuskertomuksen mukaan työnantajien ilmoitustaakkaa saataisiin kevennettyä ilmoittamisen käytäntöjä kehittämällä. Kehittämistä voisivat olla muun muassa negatiivisten tulolajien hyväksyminen, ilmoitusaikataulun muuttaminen niin, että ilmoitus annettaisiin vasta, kun kaikki palkkakautta koskevat tiedot ovat pääosin käytettävissä sekä korjausmenettelyn yksinkertaistaminen. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2021, 12–20)

Tulorekisterin reaaliaikaisuuden ansiosta Verohallinnossa toiminta on voitu perustaa aikaisempaa ajantasaisempiin tietoihin, ja koronavuoden aikana tulorekisteri on helpottanut verotulojen ennustamista. Verotuksen aikatauluun tulorekisteri ei ole ainakaan vielä vaikuttanut. Eläkelaitoksissa tulorekisteri on osaltaan nopeuttanut vanhuuseläkehakemusten käsittelyä ja mahdollistanut toiminnan reaaliaikaistamista. Niin Verohallinnossa kuin eläkelaitoksissa tulorekisteri on nähty pääasiassa positiivisena asiana. Vakuutusyhtiöissä tulorekisteri on lisännyt työmäärää, koska rekisterissä on ollut usein puutteellisia tai virheellisiä tietoja liittyä työntekijöiden ammattiluokkiin. Tulorekisterillä ei ole myöskään saatu korvattua mitään vakuutustoiminnassa aiemmin käytettyjä tietolähteitä. Kelassa tulorekisteri on tehostanut käsittelyprosesseja sekä väärinkäytösten valvontaa. Myös työttömyyskasvoissa tulorekisteri ja sen reaaliaikaisuus on tehostanut toimintaa, vaikka lisätietoja tarvitsee edelleen kysyä melko usein. Työnantajavelvoitteiden valvontaa tulorekisteri on tuonut

reaaliaikaista saajakohtaista tietoa, mikä on mahdollistanut virheelliseen toimintaan puutumisen aikaisemmassa vaiheessa. (VTV 2021, 20–31).

4.1.2 Harmaan talouden torjuntaohjelma 2020–2023

”Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian tavoitteena on: 1) edistää yritysten välistä tervettä kilpailua ja reiluja työmarkkinoita, 2) ennalta estää harmaata taloutta ja talousrikollisuutta, 3) turvata harmaata taloutta ja talousrikollisuutta torjuvien viranomaisten toimintaedellytykset sekä 4) kehittää harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa ja viranomaisyhteistyötä” (valtioneuvosto 2020).

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2021–2024 harmaan talouden torjuntaan on osoitettu rahoitusta 4,66 miljoonaa euroa vuodelle 2021, 5,34 miljoonaa euroa vuodelle 2022, 3,95 miljoonaa euroa vuodelle 2023 ja 5 miljoonaa euroa vuodelle 2024 (valtioneuvosto 2020).

Edellisen vuonna 2020 päättyneen torjuntaohjelman jatkoksi käynnistyi samana vuonna uusi harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaohjelma, jolla toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista strategiaa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnasta. Edeltäjänsä tavoin voimassa oleva harmaan talouden torjuntaohjelma on osa vuodesta 1996 jatkunutta harmaan talouden ja talousrikollisuuden toimenpideohjelmien katkeamatonta sarjaa ja on järjestyksessään jo kahdeksas ohjelma. Myös torjunta ohjelma 2020–2023 on erittäin laaja-alainen ja sisältää yli kaksikymmentä erillistä hanketta. Suuri osa hankkeista on jälleen erilaisia selvityksiä, mutta osa on konkreettisia toimenpiteitä kuten veronumeroiden käyttöönotto telakoilla ja kiinteää toimipaikkaa Suomessa pitävillä ulkomaalaisille yhteisölle asetettava kirjanpitovelvollisuus. (Harmaa talous & talousrikollisuus 2020b; Valtioneuvosto 2020.) Hankkeiden laaja kirjo on väistämätöntä, kun otetaan huomioon kuinka laajat tavoitteet torjuntaohjelmalle on asetettu.

5 Kirjanpito-ohjelmisto

5.1 Kirjanpito-ohjelmiston osia

Kirjanpito-ohjelmistojen osia ovat muun muassa seuraavat:

- Peruskirjanpito
- Valmiit tilikartat erilaisille yritysmuodoille
- Tulos/tasekaavat
- Arvonlisäverolaskenta
- Veroilmoitus (valmiit lomakkeet)
- Budjetointi
- Laskutus
- Osto- ja myyntireskontra
- Asiakasrekisteri
- Pankkiyhteys
- Verkkolasku
- Erilaiset rekisterit
- Varastohallinta ja inventaario ohjelma
- Opastus ja käyttöohjeet

(kirjanpitoa.com).

Pääkirjanpito

Pääkirjanpidon kirjaukset muodostuvat osakirjanpitojen tapahtumista, liiketoiminnan prosesseista syntyvistä kirjauksista sekä suoraan pääkirjanpitoon tehtävistä kirjauksista. Valtaosa kirjanpidon tapahtumista tulee osakirjanpitojen ja liiketoimintaprosessien kautta. Näitä lähteitä ovat muun muassa: ostoreskontra, myyntireskontra, käyttöomaisuusreskontra, palkkakirjanpito, kassakirjanpito ja projektkirjanpito. Osakirjanpitojen ja liiketoimintaprosessien kautta muodostuneet tapahtumat voidaan siirtää pääkirjanpitoon joko tositekohtaisesti tai esimerkiksi päivä- tai kuukausikohtaisina koosteina. Suoraan pääkirjanpitoon tehtäviä tositteita eli muistiotositteita ovat muun muassa jaksotukset ja niiden purut, täsmäytystositteet, laskennalliset kurssierot ja maksettava arvonlisävero. Digitaalisessa taloushallinnossa pääkirjanpito on järjestelmän sydän, joka kokoaa yhteen kirjaukset yrityk-

sen kaikista liiketapahtumista. Pääkirjanpidon kautta hoituvat kirjanpidon ohjaus ja täsmäytys ja näin ollen voidaan varmistaa taloushallinnon oikeellisuus, tehokkuus ja laatu. (Lahti & Salminen 150–153)

Maksuliikenne

Yrityksen taloushallinnossa maksuliikenteellä tarkoitetaan maksutapahtumien välittämistä yrityksen taloushallintojärjestelmien ja pankkien välillä sekä maksutapahtumien käsittelyä taloushallintojärjestelmissä. Yrityksissä maksutapahtumia on kahteen suuntaa, ulospäin lähteviä maksuja muun muassa ostolaskujen ja palkkojen maksu sekä sisäänpäin tulevia maksuja muun muassa asiakkaiden maksamat myyntilaskut ja käteismyytien tilitykset. Yrityksen taloushallintojärjestelmä muodostaa ulospäin lähtevät maksut, minkä jälkeen ne lähetetään pankkiin, joka tekee maksuerän sisältämät veloitukset yrityksen pankkitililtä. Pankki kerää sisäänpäin tulevat maksut yhteen päiväkohtaisesti, tiedot välitetään yritykselle tiliotteilla ja viitemaksutiedostoina. Yrityksessä saapuvat maksut kuitataan avoimia tapahtumia vastaan. (Lahti & Salminen 116–121).

Ostoreskontra ja ostolaskuprosessi

Ostolaskuprosessi on paljon työtä taloushallinnolle aiheuttava prosessi, koska siihen sisältyvä ostolaskujen käsittely vie paljon aikaa. Taloushallinnon näkökulmasta ostolaskuprosessi käynnistyy ostolaskun vastaanottamisesta ja päättyy kun lasku on arkistoitu, välissä lasku maksetaan ja kirjataan kirjanpitoon. Näiden lisäksi myös perustietojen ylläpito on tärkeä osa sähköistä ostolaskuprosessia. Ostolaskuprosessi jakaantuu kuuteen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on tilaus- ja toimitusprosessi, toinen ostolaskun vastaanotto, kolmas ostolaskun tiliöinti, neljäs ostolaskun tarkistus ja hyväksyntä, joka voi tapahtua myös automaattisesti, viides maksatus, kuudes ja viimeinen vaihe on täsmäytykset ja jakotukset. (Kaarlejärvi & Salminen 97–98)

Useimmissa taloushallintojärjestelmissä tilaukseen perustuva ostoprosessi voidaan automatisoida. Järjestelmä osaa luoda automaattisesti ostoehdotuksen, kun jonkun esimerkiksi komponentin tai raaka-aineen määrä laskee varastossa määritellyn raja-arvon alle. Taloushallintojärjestelmät tehostavat ostolaskujen käsittelyä huomattavasti varsinkin silloin, kun laskut saapuvat yritykseen verkkolaskuina. Ostolaskujen käsittely on linkitetty tilaukseen, mikä tarkoittaa, että hyväksymis- ja tiliöintitapahtumat hoituvat jo tilausvaiheen aikana. Tehokkaimmillaan tämä tarkoittaa, että laskun saapuessa ei tarvita enää mitään manuaalisia toimenpiteitä. Tiliöinti voidaan automatisoida taloushallintojärjestelmissä useaa eri keinoa käyttäen. Laskutoimittajalle voidaan asettaa oletustiliöinti, tiliöinti voidaan saada verkkolaskun sisältämässä datassa tai verkkolaskun dataa voidaan käyttää automaattisen tiliöinnin päättelyyn luodun säännön perusteella. Automaattitiliöinnit perustuvat

ihmisen manuaalisesti luomiin tiliöintisääntöihin, joiden ylläpito on järkevää, kun laskumassa on suuri. Ostolaskuja ei tarvitse enää erikseen hyväksyä ostoreskontrassa maksuvaiheessa, koska ne on jo hyväksytyt aiemmin. Maksut on mahdollista viedä kirjanpitoon automaattisesti maksusta seuraavana pankkipäivänä tiliotteen tai maksupalautteen perusteella. Lopuksi ostoreskontra täsmäytetään pääkirjanpitoon vertaamalla ostoreskontran avoimien ostolaskujen listausta kirjanpidon ostovelkatilin saldoon. Kehittyneissä taloushallintojärjestelmissä täsmäytykset hoituvat tarvittaessa automaattisesti. Myös saamatta olevien laskujen jaksotukset voidaan automatisoida. (Kaarlejärvi & Salminen 100–111)

Myyntireskontra ja myyntilaskuprosessi

Myyntilaskuprosessi käynnistyy laskun laatimisesta ja päättyy siihen, kun vastaanottajan maksusuoritus on kohdistettu myyntireskontraan ja kirjaukset näkyvät pääkirjanpidossa. Sähköinen laskutus ei tarkoita vain laskun lähettämistä sähköisessä muodossa, vaan koko myyntilaskuprosessi on mahdollista sähköistää. Laskun laatiminen sähköisesti ja mahdollisimman automaattisesti tehostaa laskuttavan organisaation toimintaa huomattavasti enemmän kuin pelkkä laskun sähköisessä muodossa lähettäminen. Laskut voidaan muodostaa sähköisesti joko järjestelmän sisältämän datan perusteella tai syöttämällä laskun tiedot manuaalisesti. (Kaarlejärvi & Salminen 121–123).

Suomessa verkkolaskujen lähettäminen toimii niin, että laskujen siirtävät laskuaineistot omasta järjestelmästäan verkkolaskuoperaattorille, joka välittää aineiston eteenpäin ja tarvittaessa muuntaa sen toiseen muotoon. Operaattorit ovat palveluntarjoajia, joiden tehtävä on välittää lasku vastaanottajalle, samalla ne valvovat laskuliikenteen toimintaa ja muuttavat laskut tarvittaessa oikeaan muotoon. Suomessa myyntireskontra on yksi pisimmälle sähköistetyistä osaprosesseista, mikä johtuu edistyksellisen pankkijärjestelmän ja viitenumero käsittelyn mahdollistamasta automaatiosta. Maksusuoritusten kohdistamisessa hyödynnetään yleensä viitenumerojärjestelmää, mutta myös ilman viitettä tai puutteellisella viitteellä maksettujen laskujen kohdistamista voidaan automatisoida muiden tietojen kuten laskun maksajan nimen perusteella. Ilman viitenumeroa tehty kohdistus on kuitenkin aina vaikeampaa ja epävarmempaa automatisoida. (Kaarlejärvi & Salminen 129–131).

5.2 Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohanke

”Yritysten taloushallinnossa siirrytään kohti täydellistä automatisointia ottamalla käyttöön rakenteisessa muodossa oleva sähköinen kuitti ja lasku. Pienten ja keski suurten yritysten tarpeet arvioidaan muutoksessa.” (Hallitusohjelma, Marinin hallitus). Hallitusohjelmassa siis toivotaan yritysten siirtyvän kohti täysin digitaalista taloushallintoa harmaan talouden ehkäisemiseksi. Verohallinto lähti toteuttamaan hallitusohjelman edellyttämiä pienten ja keski suurten yritysten tarpeiden arviointia.

Verohallinto järjesti vuonna 2020 innovaatiokilpailun, jossa selvitettiin mahdollisuuksia pienyritysten taloushallinnon digitalisointiin mahdollisimman pienin yrittäjille koituvien kustannuksien. Tavoitteena oli, että valtio pystyy mahdollistamaan rakenteellisen tiedon hyödyntämisen niin, että tieto tulee suoraan taloushallinnon järjestelmistä ilman erillistä ilmoittamista. (vero.fi 2020b). Elokuussa 2020 Verohallinto esitteli innovaatiokilpailun tuloksia. Ensimmäinen kokeiluvaiheeseen siirtyvä konsepti on Emblica Oy:n sovelluskauppaa muistuttava MyCorp alustarakaisu. MyCorp tarjoaa aloittaville yrittäjille taloushallinnon perustoiminnallisuudet maksuttomasti ja sen kautta yrittäjien on mahdollisuus ostaa lisäksi markkinaehtoisten toimijoiden palveluja. Palvelun yksi idea on siis helpottaa yritysten siirtymää kohti vapailla markkinoilla toimivia digitaalisen taloushallinnon palveluja. (vero.fi 2020c)

Syyskuussa 2020 Verohallinnon pääjohtaja Markku Heikura kommentoi hanketta Tietotekniikkalehti Tivissä. Heikuran mukaan hankkeessa on kysymys nimenomaan pienien ole-mattoman digitaalisuusasteen ja heikkojen investointimahdollisuuksien yritysten saami-sesta sähköisen taloushallinnon pariin (Kolehmainen 16.9.2020).

Tilitoimistossa-lehdessä marraskuussa 2020 julkaistuissa ohjelmistoalan ja Taloushallinto-liiton vastineissa Verohallinnon hankkeeseen suhtaudutaan hyvin kriittisesti. Molemmat tahot pitävät kuitenkin hakkeen tavoitteita järkevinä ja tulevaisuuden kannalta tärkeinä. Ohjelmistoalan toimijoiden mielestä Verohallinnon tulisi suunnata resurssinsa enemmän vero- ja lakimuutoksista tiedottamiseen, digitaalisuuden hyödyistä valistamiseen sekä nykyisten palvelujen kehittämiseen, lisäksi he näkevät pakottavat lakimuutokset uutta järjes-telmää parempana vaihtoehtona. Heidän mielestään myös palvelun kohderyhmä on väärä, koska suurin osa uusista yrityksistä aloittaa jo nyt modernein välinein. Ohjelmisto- alan mielestä pääasiallisena kohderyhmänä pitäisi olla vanhat jo vuosia toiminnassa olleet yritykset. Taloushallintoliiton näkemys toimivammasta ratkaisusta on hyvin samankaltai-nen kuin ohjelmistoalan sanasaattajilla. Taloushallintoliitto kirjoittaa näkemyksessään, että heidän mielestään tehokkaimmat keinot taloushallinnon digitalisaatioasteen kehittämi-

sessä olisivat taloushallintoa ohjaavan lainsäädännön ja viranomaisohjeistusten yksinkertaistaminen, pakottavan lainsäädännön säätäminen, yksityisen sektorin tuotekehityksen tukeminen, julkishallinnon rajapintahankkeet ja prosessi-innovaatiot. Lisäksi liiton näemyksen mukaan Suomessa on jo nykyisin mikroyrityksille tarjolla useita edullisia taloushallintojärjestelmiä. Taloushallintoliitto kuitenkin suhtautuu Verohallinnon ohjelmistohankkeeseen varovaisen myönteisesti, mutta korostaa hyvän viestinnän merkitystä hankkeen yhteydessä. Taloushallintoliitto pelkää, että ohjelmiston käyttäjät luulevat vastuun oikeanlaisesta kirjanpidosta ja veroilmoituksista siirtyvän järjestelmän tarjoajalle. (Tilitoimistossa 2020).

6 Tutkimusprosessi

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää vastaus seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Miten pienyrittäjät suhtautuvat digitalisaatioon?
2. Miten pienyrittäjät kokevat taloushallinnon yleisesti?
3. Miten he suhtautuvat Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen?

Tutkimuskysymyksiä selvittelemiseksi loin internetpohjaisella tutkimusten tekemiseen tarkoitettua Webropol-alustalla kyselytutkimuksen. Lähetin kyselyn 16.4.2021 Webropolin kautta sähköpostilla 314 Bisnode-tietokannasta löytyneelle pien- ja mikroyrityksen johtohenkilölle. Tietokannasta löytyneiden yhteystietojen lisäksi jaoin kyselyn muutamille kohderyhmään kuuluville yrittäjille, jotka tunsin entuudestaan. Lähetin keskiviikkona 21.4.2021 muistutusviestin niille sähköpostilistalla oleville 289 yhteystiedolle, jotka eivät olleet vastanneet kyselyyn. Kysely oli auki 16.4.2021-26.4.2021 välisen ajan. Kyselyyn tuli lopulta 42 vastausta, vastaajista 39 oli Bisnode-tietokannasta löytyneitä sähköpostilla vastaamaan kutsuttuja yrittäjiä. Sähköpostilinkin kautta vastanneista 25 vastasi ensimmäisen kutsuviestin kautta, mikä on noin 8 % kaikista sähköpostilinkin saaneista. Muistutusviestin saaneista 289 vastasi vielä 14 ihmistä, mikä on noin 5 % muistutusviestin saaneista ja noin 4,5 % kaikista Bisnode-tietokannasta haetuista yhteystiedoista. Kokonaisuudessaan sähköpostin kautta kutsun kyselyyn vastasi yhteensä 12,4 % joko ensimmäisen viestin tai muistutussähköpostin perusteella.

Sähköpostissa, jonka liitteenä kysely lähetettiin Bisnode-tietokannasta löytyneille yhteystiedoille, oli seuraava saateteksti:

”Hei

Tämän kyselyn tavoitteena on selvittää pien- ja mikroyrittäjien suhtautumista digitalisaatioon ja taloushallintoon. Jokainen kyselyyn tullut vastaus on tärkeä ja toivonkin, että ehdit uhraamaan hieman arvokasta aikaasi kyselyyn vastaamiseen. Kyselyyn vastaaminen vie vain noin viisi minuuttia, mutta apu on minulle suuri. Tutkimus toteutetaan luottamuksellisesti ja vastaukset käsitellään nimettöminä.

Opiskelen Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyötäni digitalisaatioon ja Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen liittyen. Ohessa linkki kyselyyn.

Suuri kiitos jo etukäteen kaikille vastanneille.
Ystävällisin terveisin
Elias Moisio”

Muistutussähköpostissa oli saatteena seuraava teksti:

”Hei

Tämän on muistus vastata digitalisaatiota ja taloushallintoa koskevaan kyselyyn Opiskelen Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyötäni digitalisaatioon ja Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen liittyen. Ohessa linkki kyselyyn.

Suuri kiitos jo etukäteen kaikille vastanneille.
Ystävällisin terveisin
Elias Moisio”

6.1 Kohderyhmän rajaus

Koska Suomessa on lähes 300 000 yritystä, kun alkutuotantoa kuten maataloutta ei laskea mukaan, ei kyselyn lähettäminen kaikille Suomeen rekisteröidyille yrityksille ollut mitenkään mahdollista. (Yrittäjät 2021). Helpoin ja tutkimuksen kannalta ilmeisin rajausperuste oli yrityksen koko. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää pien- ja mikroyritysten suhtautumista digitalisaatioon ja taloushallintoon, joten suuremmat yritykset rajattiin koon puolesta pois. Kohdejoukon suurimmaksi työntekijärajaksi asetettiin pienyrityksen raja-arvon mukaisesti 49 työntekijää. Toinen mittari yrityksen koon mittaamiseen oli luonnollisesti liikevaihto. Liikevaihdon raja-arvoksi asetettiin pien- ja mikroyritysten luokitusten välistä oleva miljoona euroa.

Toisena kohderyhmän rajausperusteena tutkimuksessa oli yritysten toimiala. Kohderyhmän toimiala rajattiin yläluokkaan Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle. Tilastokeskuksen toimialaluokituksessa nimeltään Toimialaluokitus 2008 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle luokitusta kuvataan seuraavasti:

”Tähän kuuluu kaikenlainen muualla luokittelematon tukipalvelutoiminta, joka järjestetään yleensä yrityksille, julkiselle hallinnolle tai yhteisöille. Tämä luokka sisältää erilaisten päivittäisten hallintopalvelujen sekä liike-elämän juokseviin rutiineihin liittyvien tukipalvelujen tuottamisen sopimus- tai palkkioperusteella. Näitä palveluita tuottava henkilöstö ei vastaa asiakkaan varsinaisesta liiketoiminnasta.” (Tilastokeskus)

Päätin rajata kohdejoukon tähän toimialaan, koska uskoin, että toimialan edustajilla voisi olla perusteltuja näkemyksiä digitalisaatiosta ja taloushallinnosta. Vaikka kysely koostuukin pääasiassa monivalintakysymyksistä, olisi silti hyvin toivottavaa, etteivät vastaajat klikkailisi vaihtoehtoja täysin summamutikassa. Monelle tukipalveluita, etenkin toimistopalveluita, tarjoavalle yrittäjälle digitaalinen maailma varmasti on tuttu. Toisaalta digitalisaatio saattaa vähentää tukipalvelujen kysyntään, kun yhä useampia asioita voi hoitaa internetin kautta.

Kolmantena kohderyhmää rajattiin maantieteellisen sijainnin mukaan. Kyselyn kohdejoukko rajattiin Uudeltamaalta, Varsinais-Suomesta ja Pirkanmaalta tuleviin yrityksiin. Rajaukseen ei ollut varsinaisesti tutkimuksen kannalta merkittävää perustetta, mutta olen itse henkilökohtaisesti eniten kiinnostunut suurien kaupunkien ja niiden lähialueiden yritysten mielipiteistä. Todennäköisimmin tulen ainakin lähitulevaisuudessa toimimaan eniten varsinkin pääkaupunkiseudulla toimivien yritysten kanssa, siksi niiden mielipiteet kiinnostavat eniten.

6.2 Tutkimusmenetelmä

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus perustuu tutkimuskohteen kuvaamiseen ja tulkitsemiseen tilastojen sekä numeroiden kautta (Koppa 2015). Kvantitatiivinen tutkimus soveltuu hyvin olemassa olevan tilanteen kartoittamiseen, mutta syiden selvittämiseen se ei sovellu. Aineisto kerätään yleensä valmiit vastausvaihtoehdot sisältävää standardoitua kyselyä käyttäen, mikä mahdollistaa vastausten muuttamisen numeeriseen muotoon. (Heikkilä 2014).

Tarja Heikkilä jakaa kvantitatiivisen tutkimuksen tekoprosessin kahdeksaan vaiheeseen. Tilastollinen tutkimus kirjaansa liittyvässä internetissä julkaistussa verkkomateriaalissa. Tutkimusprosessi alkaa tutkimusongelman määrittämisestä, toinen vaihe on aikaisempiin tutkimuksiin ja kirjallisuuteen perehtyminen, kolmas vaihe on hypoteesin laadinta. Neljännä rakennetaan tiedonkeruu välinen eli yleensä kyselylomake, viidentenä vaiheena on tiedonkeruu eli kyselyn julkaisu tai lähettäminen kohdejoukolle. Kuudentena vaiheena kerätyt tiedot käsitellään ja analysoidaan, seitsemännessä vaiheessa saadut tulokset raportoidaan. Kahdeksas ja viimeinen vaihe on johtopäätösten teko ja tulosten hyödyntämien. (Heikkilä 2014).

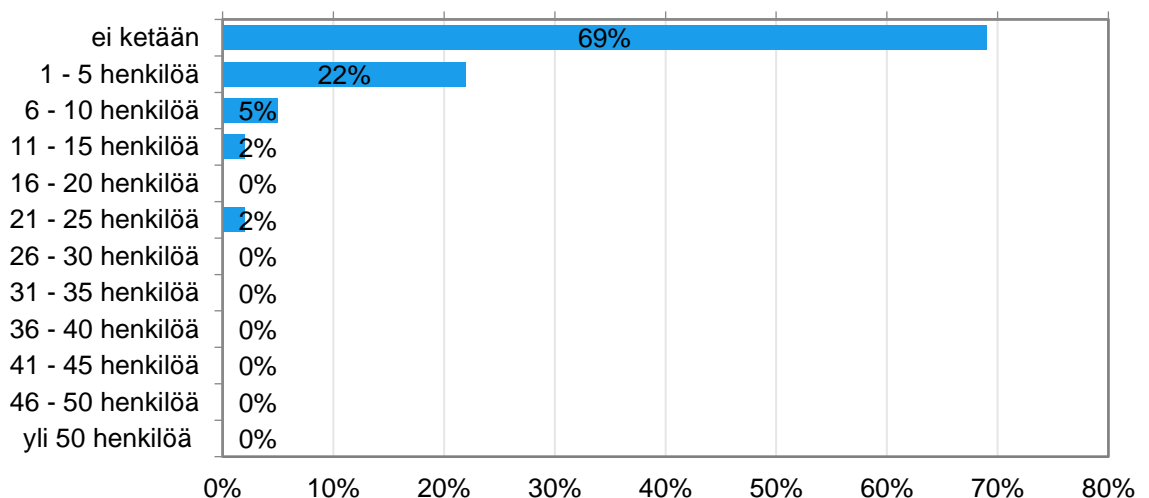
Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena, koska tavoite oli selvittää mahdollisimman monen kohderyhmään kuuluvan näkemyksiä. Ajatuksena oli tehdä yleistä kartoitusta kohderyhmän asenteista tutkittavia asioita kohtaan. Kyselyssä kartoitetaan mielipiteitä jo tunnetusta asiasta, joten numeeriset mittarit soveltuvat asian mittaamiseen hyvin.

7 Tutkimuksen tulokset ja analyysiä

7.1 Taustakysymykset

Kahdella ensimmäisellä taustakysymyksellä selvitettiin vastaajien yritysten kokoa ja kolmannessa viimeisessä kysymyksessä kysyttiin yritysten ikää. Yritysten kokoa kartoitettiin kahdesta syystä. Ensimmäiseksi kohderyhmään kuulumattomat kyselyn saaneet voitiin karsia pois vastaajajoukosta ja toiseksi on kiinnostavaa nähdä kuinka yritysten koko vaikuttaa mielipiteisiin digitalisaatiosta. Yrityksen ikää kysyttiin, koska oletettavasti uudet yritykset ovat vanhoja digitaalisempia. Halusin selvittää kuinka hyvin se pitää paikkansa tässä tapauksessa. Lisäksi Verohallinnon kirjanpito-ohjelmiston ensisijaisena kohderyhmänä on uudet yrittäjät (Tiltoimistossa 2020), mikä takaa heidän mielipiteensä uudesta hankkeesta kiinnosti.

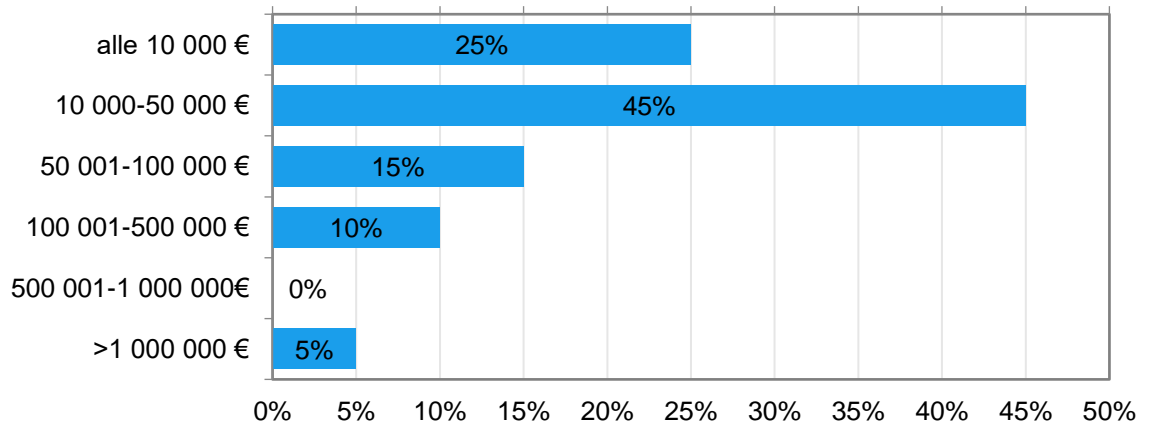
Kuinka monta henkilöä yrityksesi työllistää lisäksesi?

Kuva 2. Vastaajien yritysten työntekijämäärä

Kyselyyn vastanneista 29 eli 69 % oli yksinyrittäjiä. 1–5 ihmistä työllistävien yritysten edustajia kyselyyn vastasi 9, joka on 22 % vastanneista. Vastaajista kaksi edusti 6–10 ihmistä työllistävää yritystä ja yksi 11–15 työllistävää sekä yksi 21–25 työllistävää yritystä. Eli vastaajista yli 90 % edustaa korkeintaan kuuden työntekijän yritystä.

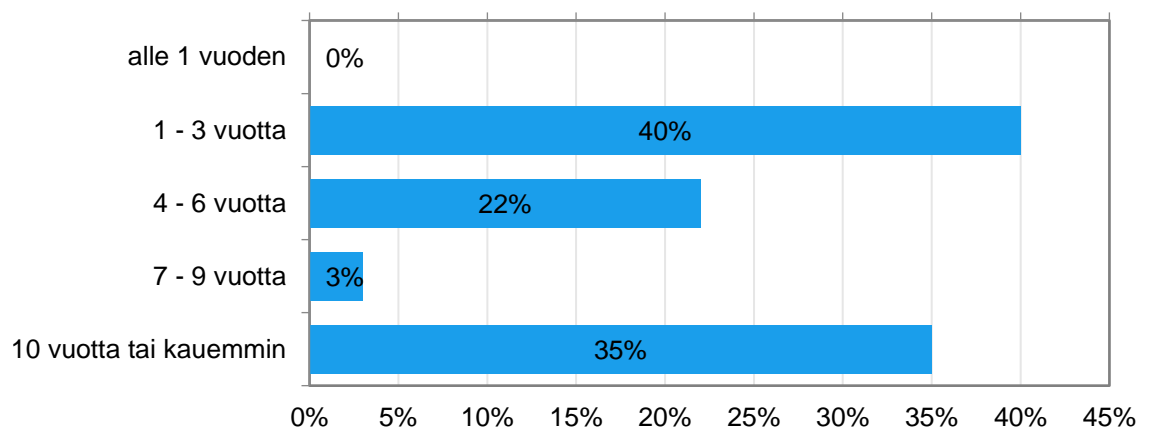
Yritykseni liikevaihto on?

Kuva 3. Vastaajien yritysten liikevaihto

Vastaajien yritysten liikevaihtoa kysyttäessä syntyi suurempaa hajontaa kuin työntekijämäärään suhteen. Kymmenellä eli noin neljäsosalla vastaajista oli erittäin pieni alle 10 000 € liikevaihdon yritys. 18 vastaajan yrityksen liikevaihto oli 10 000–50 000 €, ja tämä olikin suurin kyselyyn vastanneiden ryhmä. Vastaajien toinen neljännes edusti joko 50 001–100 000 tai 100 001–500 000 euron liikevaihdon yritystä. Vastaajista kaksi eli noin 5 % edusti yli miljoonan euron liikevaihdon yritystä, eivätkä he kuuluneet kyselyn kohderyhmään. Kohderyhmään kuulumattomat ohjattiin automaattisesti kyselyn loppuun kiitossivulle.

Kuinka kauan nykyinen yrityksesi on ollut toiminnassa?

Kuva 3. Vastaajien yritysten toimintavuodet

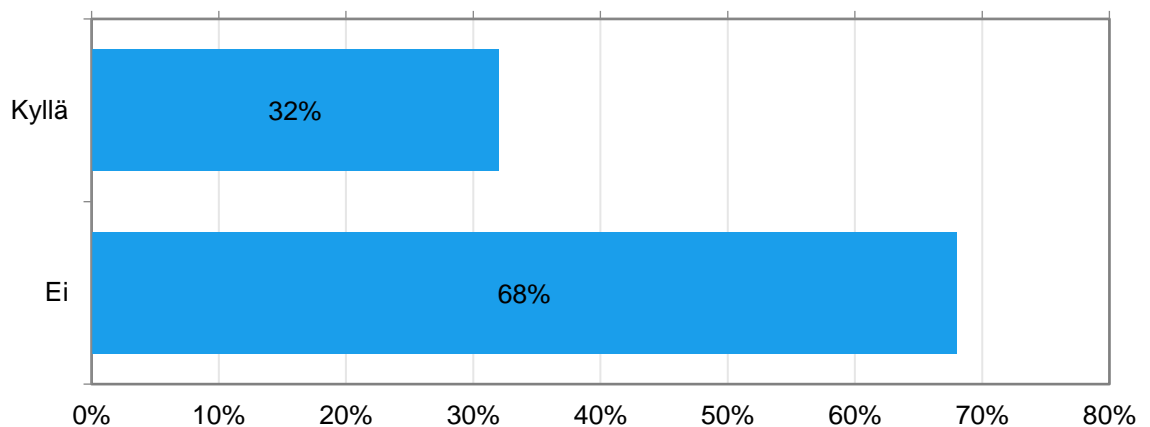
Vastaajista 16 eli 40 % kertoi yrityksensä olleen toiminnassa 1–3 vuotta, mikä tekee siitä niukasti suurimman vastaajaryhmän ennen vähintään 10 vuotta toimineita yrityksiä, joita

oli vastaajissa 14 kappaletta. 9 vastaajaa edustaa 4–6 vuotta toimineita yrityksiä ja 1 vastaaja 7–9 vuotta toiminnassa ollutta yritystä.

7.2 Pienyrittäjien suhtautuminen digitalisaatioon

Kyselyn ensimmäisessä varsinaisessa osassa kyseltiin yrittäjien suhtautumisesta digitalisaatioon ja selvitettiin digitalisaatioastetta muutamalla kysymyksellä. Yritysten digitalisaatioastetta selvitettiin kysymällä, onko yrityksellä verkkosivut ja voiko yrityksen tuotteita tai palveluja ostaa verkkokaupan kautta. Osan lopuksi vastaajilla oli mahdollisuus kertoa näkemyksiään digitalisaatiosta omin sanoin avoimeen kysymykseen.

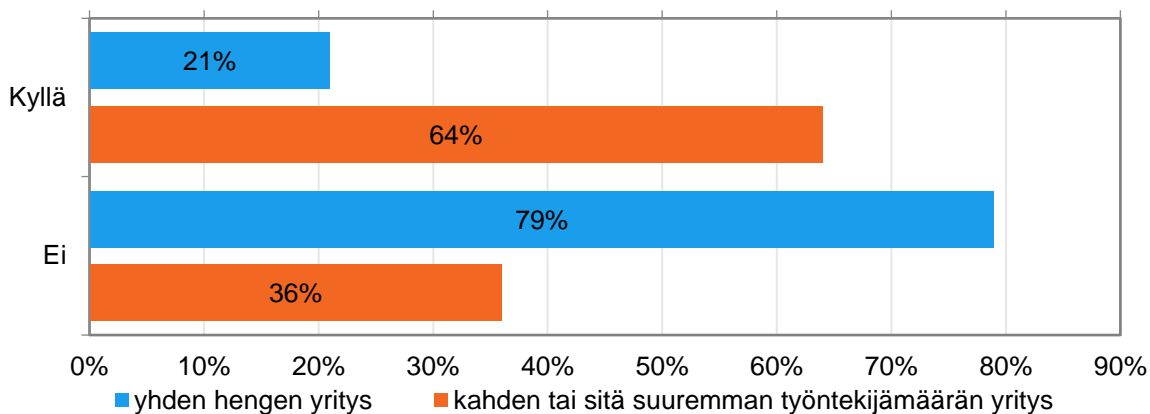
Yritykselläni on verkkosivut?

Kuva 4. Yritysten verkkosivut

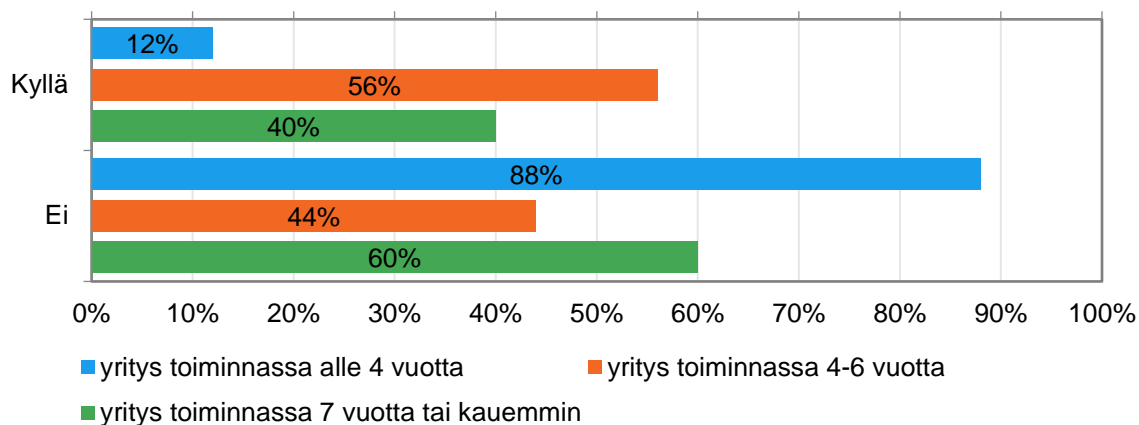
Vain noin kolmasosalla kaikista kyselyyn vastanneiden yrityksistä oli verkkosivut. Yritysten koko tarkasteltaessa syntyi verkkosivujen suosiossa huomattavia eroja. Vain viidesosalla yksinyrittäjien yrityksistä oli verkkosivut, kun taas vähintään yhden työntekijän työllistävillä yrityksillä kahdella kolmasosalla oli verkkosivut. Myös yrityksen ikä nosti verkkosivujen määrää. Alle kolme vuotta toimineista yrityksistä vain kymmenesosalla oli verkkosivut. Vanhemmissa yrityksissä verkkosivut olivat melkein yhtä yleisiä kuin niiden puute.

Yritykselläni on verkkosivut?

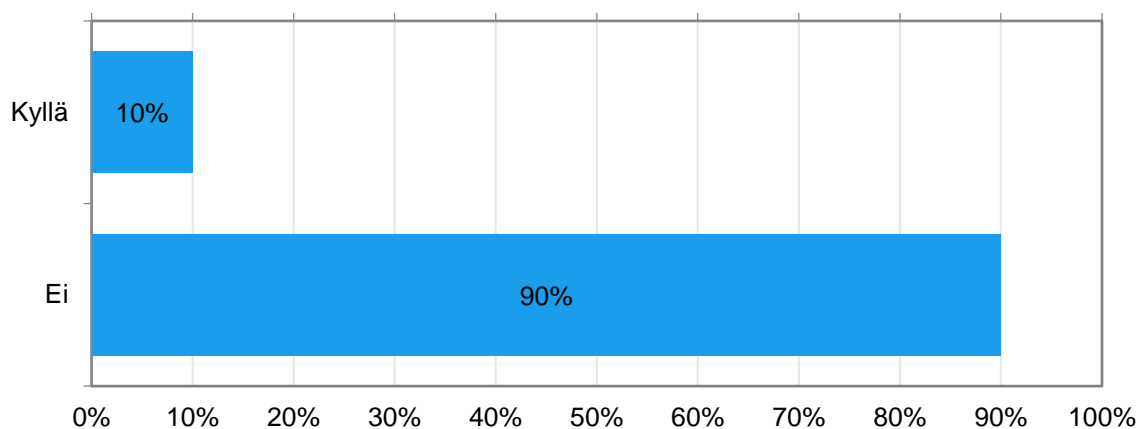
Kuva 5. Yritysten verkkosivut työntekijämäärän mukaan

Yrityksellä on verkkosivut?

Kuva 6. Yritysten verkkosivut toimintavuosien mukaan

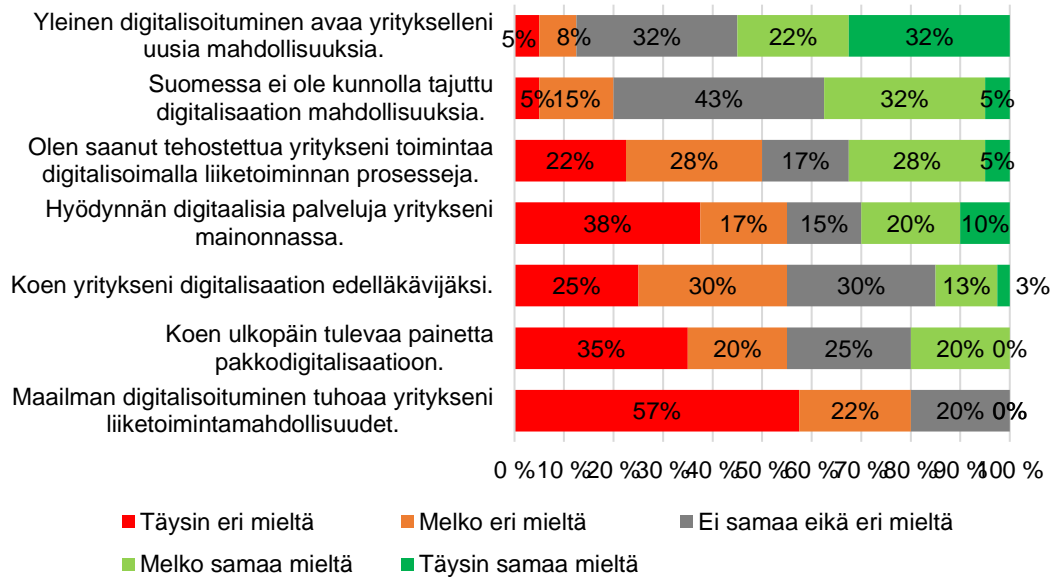
Yritykseni tuotteita/palveluja voi ostaa verkkokaupan kautta?

Kuva 7. Verkkokaupan olemassaolo yrityksissä

Tuotteiden tai palvelujen ostaminen verkkokaupan kautta oli mahdollista vain joka kymmennessä yrityksessä, eikä yrityksen ikä tai työntekijämäärä juurikaan vaikuttanut siihen (liite 2).

Arvioi seuraavia väitteitä.

Kuva 8. Yrittäjien mielipiteitä digitalisaatiosta

Kyselyyn vastanneet yrittäjät kokivat digitalisaation yleisesti melko positiivisena asiana. Yli puolet kyselyyn vastanneista uskoi, että yleinen digitalisoituminen avaa heidän yritykselleen uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Vajaa kolmannes vastaajista onkin saanut oman kokemuksensa mukaan tehostettua yrityksensä liiketoimintaprosesseja digitalisoimalla niitä. Harva kuitenkaan koki yritystään digitalisaation edelläkävijäksi, vain 16 % vastaajista. Mahdollisesti vastaajat olivat itse löytäneet digitalisaation hyödyt vasta sen noustua suuremmin julkiseen keskusteluun.

Reilu kolmannes vastaajista näki, että Suomessa ei ole kunnolla tajuttu digitalisaation mahdollisuuksia. Viidennes vastaajista oli päinvastaista mieltä ja suurin joukko oli neutraaleja asian suhteen. Vain noin kolmasosa vastaajista hyödyntää digitaalisia palveluja yrityksensä mainonnassa.

Yksikään vastaaja ei yhtynyt väitteeseen ”Maailman digitalisoituminen tuhoaa yritykseni liiketoimintamahdollisuudet”, 20 % vastaajista ei osannut ottaa väitteeseen kantaa. Yli puolet vastaajista oli väittämän kanssa täysin päinvastaista mieltä, mikä on hieman enemmän kuin digitalisaation mahdollisuuksiin uskovia oli, mutta kuitenkin selkeästi samassa linjassa. Viidesosa vastaajista koki ulkopäin tulevaa painetta pakkodigitalisaatioon. Yli puolet vastaajista oli pakkodigitalisaatio väittämän kanssa eri mieltä, pakkodigitalisaatiota

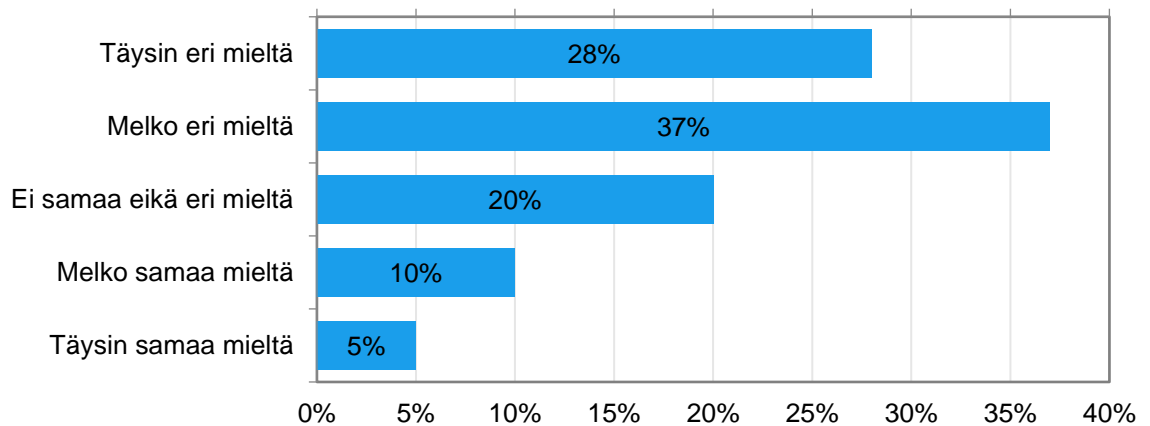
pidettiin kuitenkin todellisempänä ilmiönä kuin liiketoimintamahdollisuuksien tuhoutumista maailman digitalisoitumisen myötä.

Yleisesti ottaen digitalisaatioon nihkeästi tai suorastaan vihamielisesti suhtautuvien joukko oli pienempi kuin digitalisaation mahdollisuuksiin ja hyötyihin uskovien. Kyselyn perusteella erot suhtautumisessa digitalisaatioon eivät kuitenkaan näkyneet käytännössä kovin selkeästi.

7.3 Pienyrittäjien suhtautuminen taloushallintoon

Toinen opinnäytetyön selvittävä asia on pienyrittäjien suhtautuminen digitalisaatioon. Asian selvittämiseksi kyselyssä oli kuusi kysymystä asiaa koskien, yksi kysymyksistä oli avoin kysymys, johon vastaajat saivat vapaasti kirjoittaa näkemyksiään.

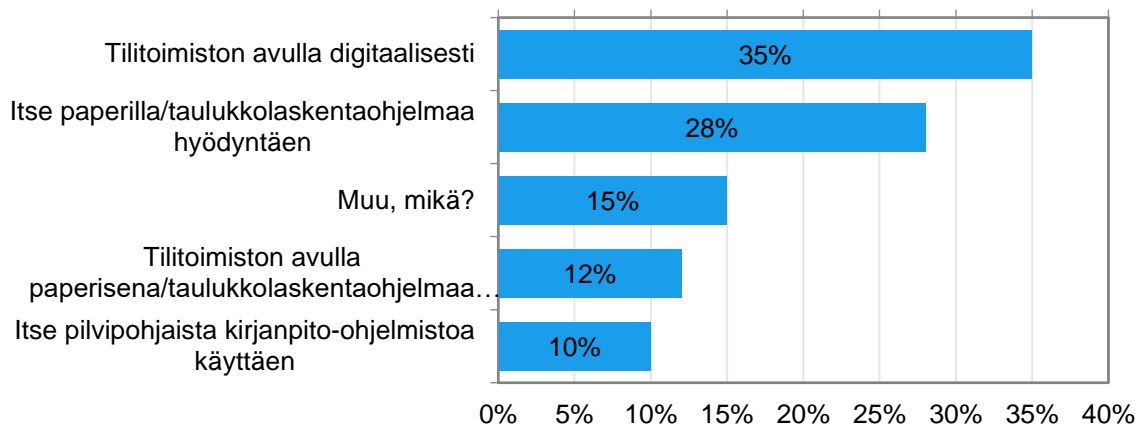
Taloushallinto on pelkkä kuluera yritykselleni.

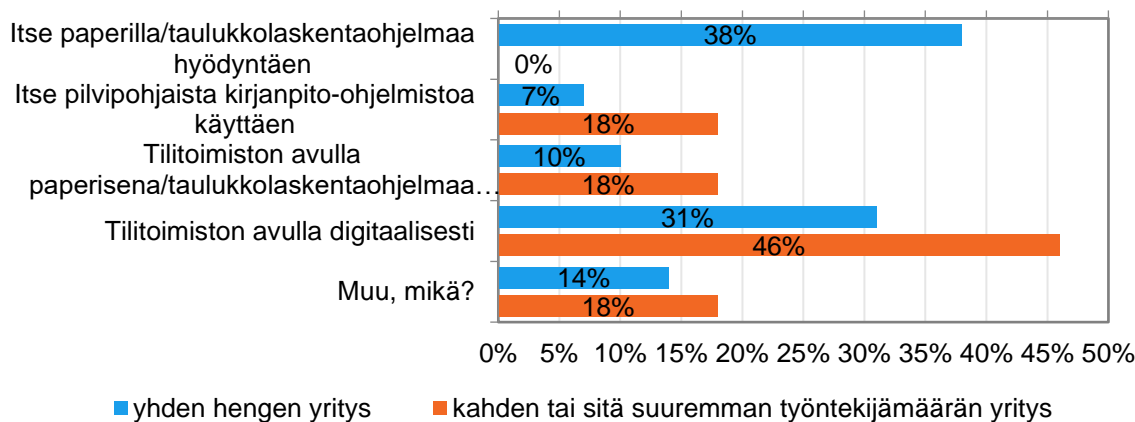
Kuva 9. Taloushallinto kuluera

Vastaajista 65 % oli sitä mieltä, että taloushallinto ei ole heille pelkkä kuluera. Vain 15 % vastaajista näki taloushallinnon lähinnä kuluera, mikä tuli minulle yllätyksenä. Oletin, että suurin osa vastaajista olisi kokenut taloushallinnon lähinnä ärsyttävänä kuluera.

Kuinka hoidat yrityksesi kirjanpidon ja taloushallinnon tällä hetkellä?

Kuva 10. Kirjanpito ja taloushallinto yrityksissä

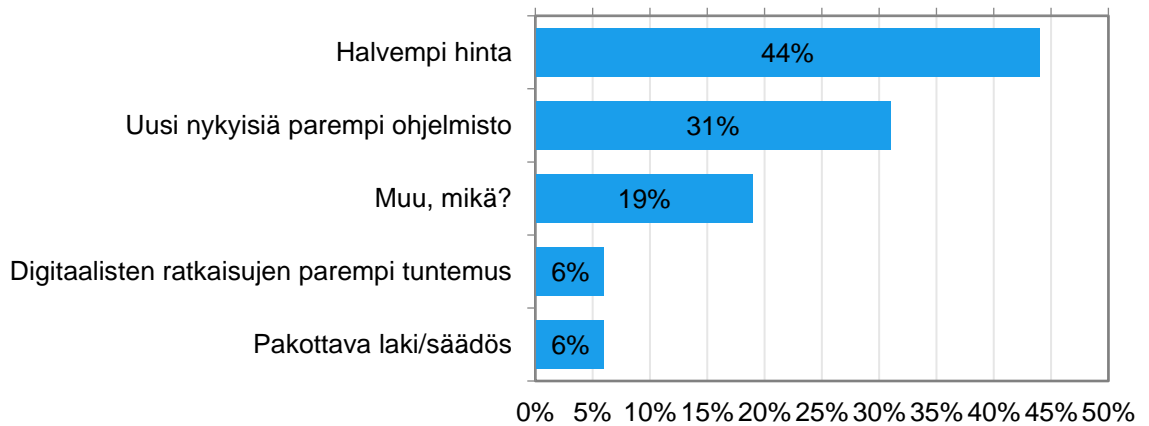
Kuva 11. Kirjanpito ja taloushallinto yrityksissä työntekijämäärän mukaan

Kaikki vastaajat huomioitaessa kirjanpidon ja taloushallinnon hoitaminen tilitoimiston avulla joko digitaalisesti tai paperilla tai taulukkolaskentaohjelmaa hyödyntäen on yleisempää (47 %) kuin itsenäisesti taloushallinnon hoitaminen (38 %). Vastaajista 47 % osuus tarkoittaa 19 vastaajaa ja 38 % osuus 15 vastaajaa. Yksinyrittäjillä taloushallinnon itsenäisesti hoitaminen (45 %) on kuitenkin hieman yleisempää kuin tilitoimiston käyttö (41 %).

Yli neljäsosa kaikista vastaajista hoitaa kirjanpidon ja taloushallinnon itse joko paperilla tai taulukkolaskenta ohjelmaa hyödyntäen. Huomattavaa on, että kaikki näin taloushallintonsa hoitavat vastaajat ovat yhden hengen yrityksiä. 15 % vastaajista eli kuusi vastaajaa valitsi vaihtoehdon muu, näistä kaksi kirjoitti avoimeen kenttään olevansa tilitoimisto. ”Pilvipohjainen, olemme tilitsto”, ”olen tilitsto” (Liite 3).

Seuraava kysymys tuli näkyviin niille kyselyn vastaajille, jotka valitsivat edellisessä kysymyksessä joko vaihtoedon ”Itse paperilla/taulukkolaskentaohjelmaa hyödyntäen” tai ”Tilitoimiston avulla paperisena/taulukkolaskentaohjelmaa hyödyntäen”.

Mikä olisi riittävä syy kirjanpidon ja taloushallinnon digitalisoimiseen?

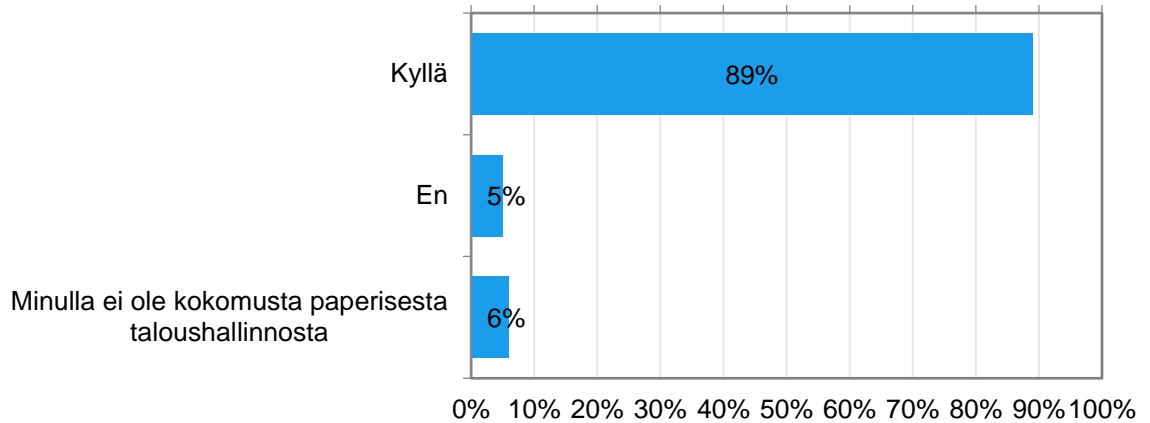
Kuva 12. Syy siirtyä digitaaliseen taloushallintoon

Vastaajilla oli mahdollista valita kysymyksessä useampi vaihtoehto, jos he kokivat sen tarpeelliseksi. Hieman yllättäen suosituimmaksi syyksi nousi kirjanpito-ohjelmiston halvempi hinta, 7 vastaajaa (44 %). Jo nykyisin esimerkiksi Netvisorin pilvipalveluohjelmiston saa käyttöönsä alkaen 15 €/kk (netvisor.fi). Myös useiden muiden tarjoajien palvelut liikkuvat samassa hintaluokassa. Lisäksi Taloushallintoliitto kirjoitti näkemyksessään, ettei se näe erityistä tarvetta maksuttomalle ohjelmistolle, koska edullisia ohjelmistoja on jo nyt paljon tarjolla (Tilitoimistossa 2020). Näille vastaajille Verohallinnon hanke maksuttomasta ohjelmistosta voisi mahdollisesti tulla tarpeeseen. Toiseksi suosituin vaihtoehto oli nykyistä parempi ohjelmisto 5 vastaajaa (31 %). Vastausvaihtoehtojen erot näyttävät prosentteina huomattavasti suuremmilta kuin ne todellisuudessa ovat, koska kysymykseen vastasi vain 15 ihmistä.

Myös vaihtoehdon ”Pakottava laki/säädös” jääminen vain yhteen vastaajaan oli mielestäni hieman yllättävää, toki melko hyvin linjassa sen kanssa, että vain 15 % kaikista vastaajista koki taloushallinnon lähinnä kulueränä. Kolme vastaajaa valitsi vaihtoehdon muu, yksi heistä toivoi verkkolaskutusmahdollisuutta ja toinen vastaaja kertoi digitalisoivansa taloushallinnon toiminnan laajenemisen myötä (Liite 4).

Seuraava kysymys tuli näkyviin niille vastaajille, jotka valitsivat kirjanpidon ja taloushallinnon hoitamista koskevassa kysymyksessä joko vaihtoehdon ”Tilitoimiston avulla digitaalisesti” tai ”Itse pilvipohjaista kirjanpito-ohjelmistoa käyttäen”.

Oletko kokenut digitaalisen taloushallinnon olevan hyödyllisempi paperiseen vaihtoehtoon verrattuna?

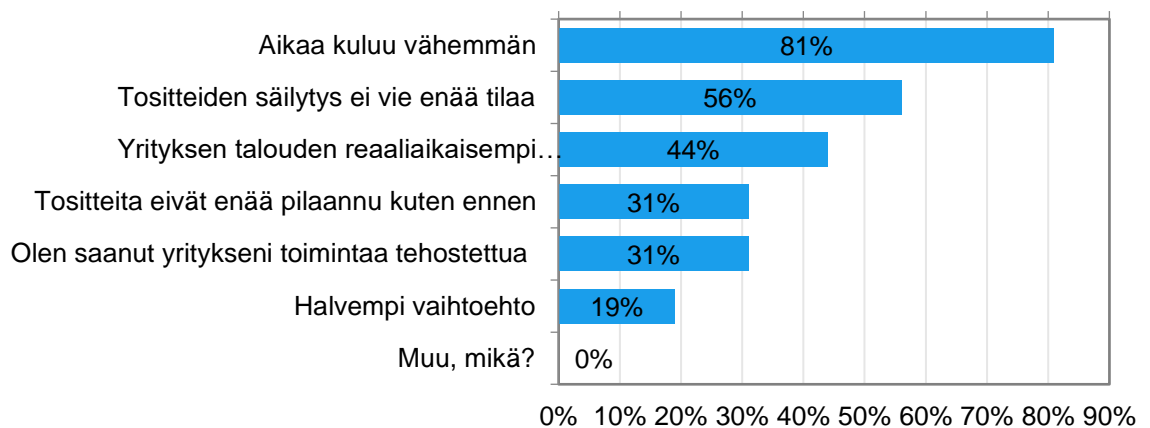

Kuva 13. Digitaalisen taloushallinnon kokeminen hyödyllisemmäksi paperiseen verrattuna

Kysymykseen vastasi yhteensä 18 vastaaja, joista 16 koki digitaalisen taloushallinnon hyödyllisemmäksi kuin paperisen. Yksi vastaa ei kokenut digitaalista taloushallintoa hyödyllisempänä ja yhdellä ei ollut kokemusta paperisesta vaihtoehdosta. Yrityksen iällä ei ollut vaikutusta vastaajien näkemykseen (Liite 5).

Seuraava kysymys näytettiin niille vastaajille, jotka vastasivat edelliseen kysymykseen ”Kyllä”. Kysymys keräsi siis yhteensä 16 vastaajaa ja heillä oli mahdollisuus valita useampi vastausvaihtoehto, jos kokivat sen tarpeelliseksi.

Miksi digitaalinen taloushallinto on hyödyllisempi kuin paperinen?

Kuva 14. Mikä tekee digitaalisesta taloushallinnosta paremman kuin paperinen

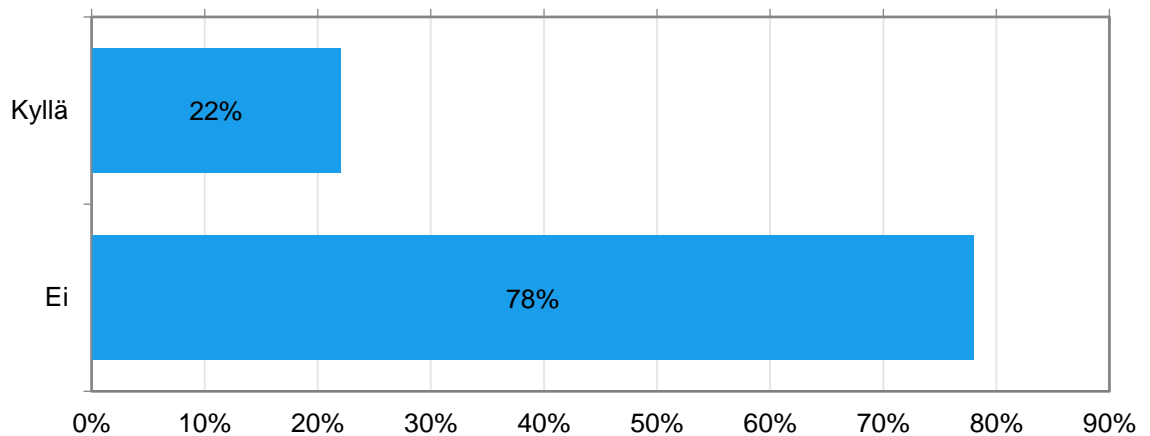
Selvästi suurin syy, miksi digitaalinen taloushallinto nähdään paperista parempana, on ajansäästö. 13 vastaajaa 16 näki ajansäästön tärkeänä hyötynä. Yhdeksän vastaajaa kokee paperisilta tositteilta vapautuneen tilan hyödylliseksi asiaksi. Seitsemää vastaajaa

miellyttää talouden reaaliaikaisempi seuranta. Yhtä suuri osuus vastaajista eli viisi vastaajaa oli saanut tehostettua yrityksensä toimintaa digitaalisen taloushallinnon avulla tai oli päässyt eroon pilaantuvista tositteista. Viidesosalle vastaajista digitaalinen taloushallinto oli ollut aiempaa halvempi vaihtoehto.

7.4 Pienyrittäjien suhtautuminen Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen

Kolmantena asiana opinnäytetyössä pyrittiin selvittämään pienyrittäjien suhtautumista mahdollisesti toteutuvaan Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen. Ensimmäiseksi kysyttiin, kuinka moni vastaajista oli kuullut hankkeesta ennen kyselyä.

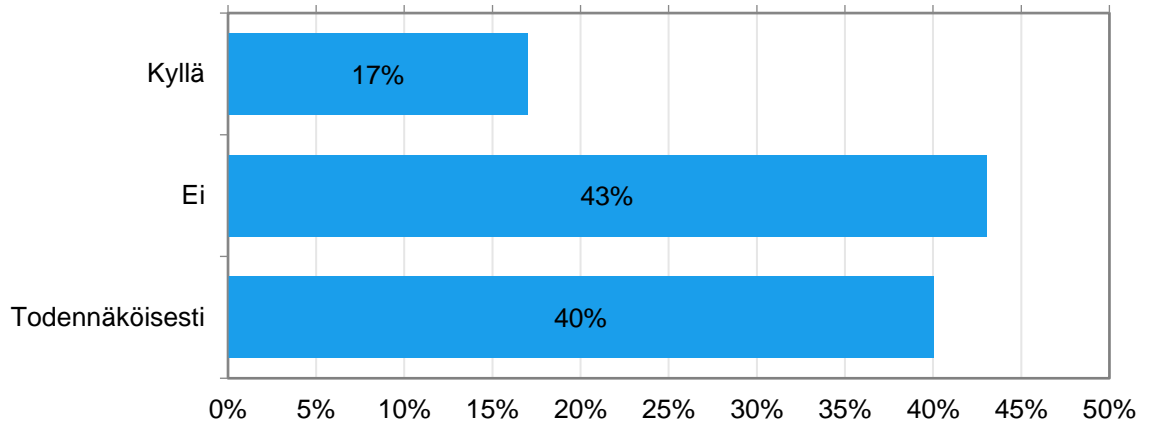
Oletko kuullut Verohallinnon suunnittelemaasta maksuttomasta kirjanpito-ohjelmistosta?

Kuva 15. Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeesta kuulleet

Vastaajista yhdeksän eli noin viidesosa vastasi kuulleensa Verohallinnon suunnittelemaasta kirjanpito-ohjelmistosta. Osuus on yllättävän suuri ottaen huomioon, että hanke on ollut varsin vähän esillä ja siitä on vaikea löytää mitään tietoa.

Jos hanke toteutuu, uskotko siirtyväsi valtion tarjoaman maksuttoman kirjanpito-ohjelmiston käyttäjäksi?

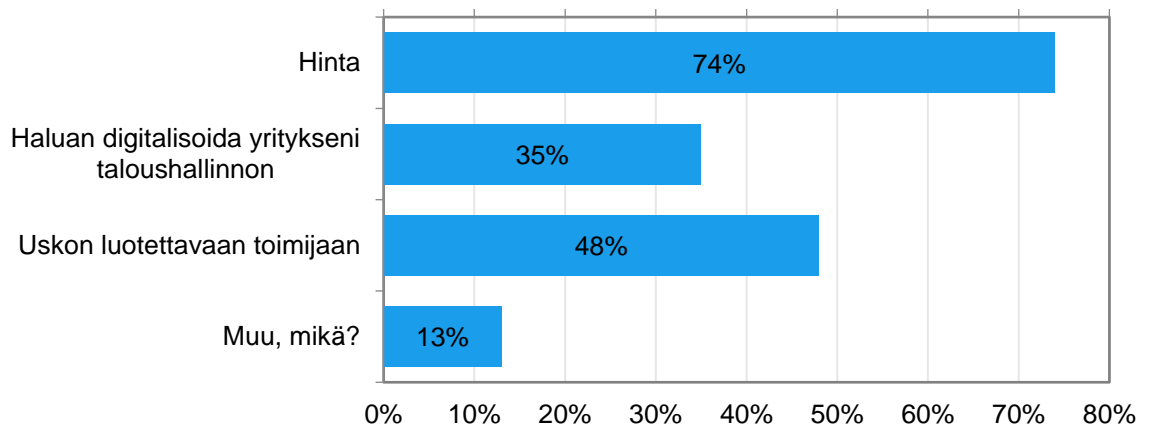

Kuva 16. Siirtyminen maksuttoman kirjanpito-ohjelmiston käyttäjäksi

Seuraavaksi kysyttiin, että uskoisivatko vastaajat siirtyvänsä ohjelmiston käyttäjiksi, jos se toteutuu. Kuudennes kaikista vastaajista uskoisi siirtyvänsä ohjelmiston käyttäjäksi jo näiden tietojen valossa. 40 % piti ohjelmiston käyttäjäksi siirtymistä todennäköisenä, mutta ei vielä ollut asiasta varmoja näiden tietojen perusteella. Yrityksen työntekijämäärällä ei oikeastaan ollut vaikutusta käyttäjäksi siirtymisen todennäköisyyteen. 4–6 vuotta toimineissa yrityksissä ohjelmiston käyttäjiksi siirtyminen nähtiin epätodennäköisempänä kuin nuoremmissa tai vanhemmissa yrityksissä. (Liite 6).

Seuraava kysymys tuli näkyviin niille vastaajille, jotka uskoivat ehdottomasti tai todennäköisesti siirtyvänsä valtion tarjoaman maksuttoman kirjanpito-ohjelmiston käyttäjäksi. Vastaajilla oli jälleen mahdollisuus valita useampi vaihtoehto, jos he kokivat sen tarpeelliseksi.

Mikä olisi syysi siirtyä uuteen palveluun?

Kuva 17. Syy siirtyä valtion tarjoaman kirjanpito-ohjelmiston käyttäjäksi

Kuten taloushallinnon digitalisoimisen tapauksessa hinta nousi suurimmaksi syyksi siirtyä uuden mahdollisen palvelun käyttäjäksi. Kuten jo aiemmin totesin, edullisia ohjelmistoja

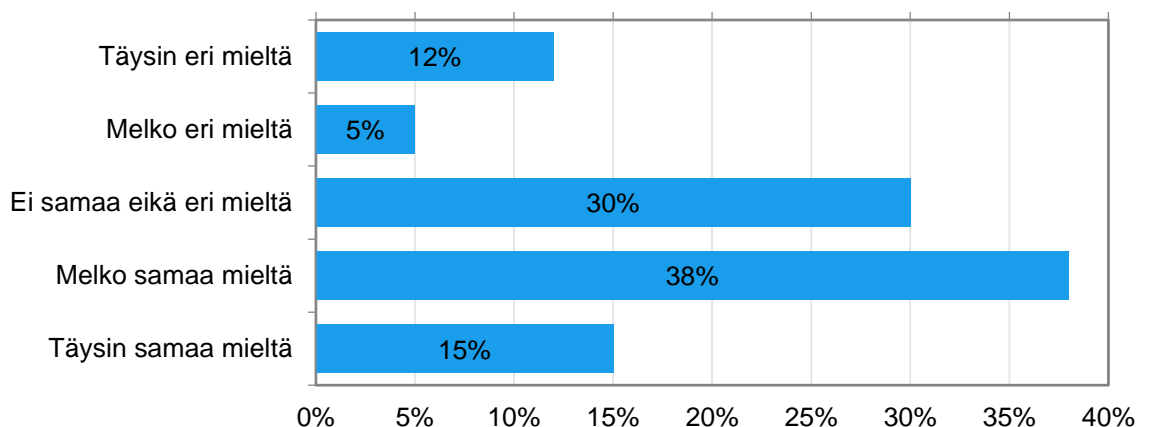
on kuitenkin jo nyt tarjolla useita. Epäilykseni on, että tässä on osittain kyse tiedon puutteesta, mutta tämän kyselyn perusteella ei valitettavasti voi tehdä asiasta mitään luotettavia johtopäätöksiä.

Lähes puolet kysymykseen vastanneista on valinnut syyksi mahdolliseen siirtymiseen uskon luotettavaan toimijaan. Suomalaiset pienyrittäjät luottavat siis edelleen valtioon ja sen kykyyn järjestää liiketoimintaa.

Viimeiseksi varsinaisesti Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeeseen liittyen kysyttiin vielä, kuinka hyvänä pienyritysten digitalisointikeinona kohderyhmä näkee hankkeen. Koin tärkeäksi kysyä tätä, koska jos ohjelmiston mahdolliset käyttäjät eivät halua sitä hyödyntää niin jokin muu keino voisi olla parempi pienyritysten taloushallinnon digitalisoimiseen. Pienyrittäjät ovat kyselyn perusteella Taloushallintoliiton ja ohjelmistoalan kanssa eri näkökannalla hankkeen hyödyllisyydestä.

Avoimen kysymyksen vastauskentässä yksi vastaaja antoi vastakkaisen näkemyksen. Vastaajan mukaan kaikki ohjelmiston tarjoamat palvelut on mahdollista tarjota jo nyt, eikä hankkeesta siksi olisi mitään hyötyä nykyiseen tilanteeseen. (liite 7). Vastauskenttään mielipiteensä kommentoinut vastaaja oli siis hyvin samoilla linjoilla hanketta vastustaneiden Taloushallintoliito ja ohjelmistoalan kanssa.

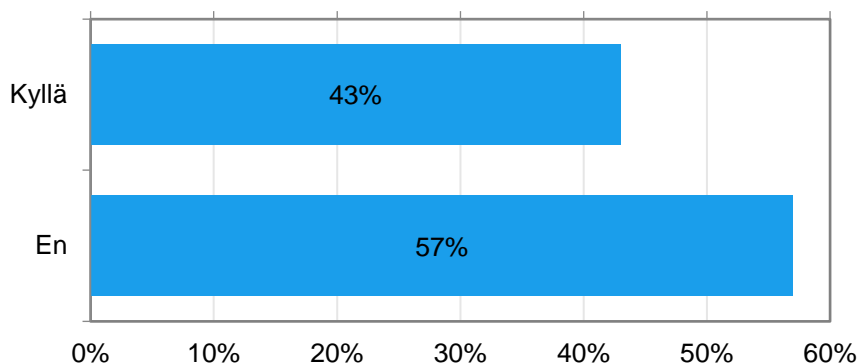
Valtion tarjoama maksuton ohjelmisto on tehokas tapa pienyritysten taloushallinnon digitalisoimiseen.

Kuva 18. Onko maksuton ohjelmisto tehokas tapa pienyritysten taloushallinnon digitalisoimiseen

Kyselyn loppuksi oli vielä kaksi kysymystä koskien Verohallinnon jo 15 vuoden ajan tarjoama maksutonta palkanlaskentaohjelmaa Palkka.fi:tä. Palvelun samankaltaisen luonteen vuoksi ajattelin, että olisi vielä loppuksi hyvä kysyä kuinka kyselyn vastaajat ovat kokeneet sen.

Oletko käyttänyt Verohallinnon tarjoamaa maksutonta palkanlaskentaohjelmaa Palkka.fi:tä?

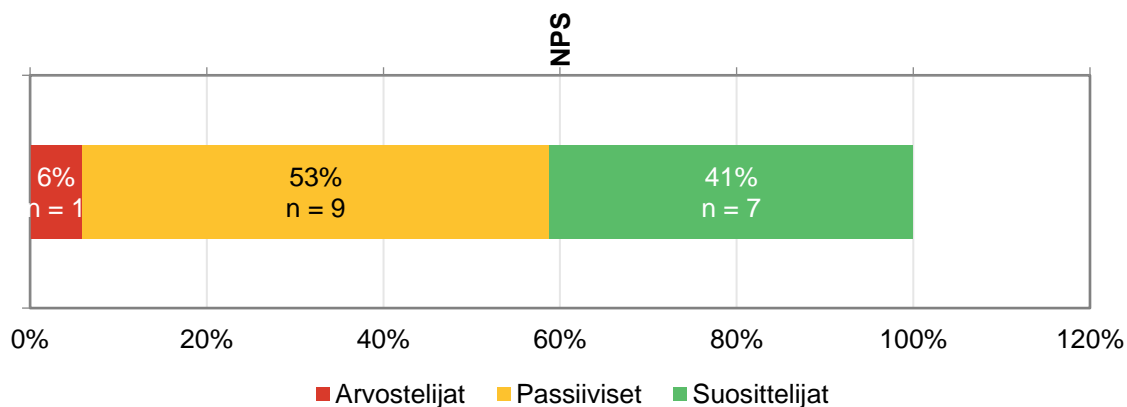

Kuva 18. Palkka.fi:tä käyttäneet vastaajat

Palkka.fi:tä käyttäneitä oli vastaajissa hieman vähemmän eli 17 vastaajaa kuin palvelua käyttämättömiä eli 23 vastaajaa. Lopuksi näiltä 17 palvelua käyttäneeltä kysyttiin, kuinka todennäköisesti he suosittelisivat sitä muille.

Suositteluhalukkuuden mittaamiseen käytettiin NPS-mittaria. NPS:ssä eli Net Promoter Score:ssa kysytään kuinka todennäköisesti vastaaja suosittelisi palvelua oman kokemuksensa pohjalta. 0–6 vastanneet ovat negatiivisia arvostelijoita, 7–8 vastanneet neutraaleja ja 9–10 vastanneet positiivisia suosittelijoita. (tampere.fi).

Kuinka todennäköisesti suosittelisit Palkka.fi:tä oman kokemuksesi pohjalta muille?

Kuva 19. Palkka.fi:n suositteluhalukkuus

Suurin osa vastaajista suhtautui palveluun neutraalisti. Palvelun suosittelijoita oli kuitenkin merkittävä osa vastaajista. Vastaajajoukko siis suhtautuu valtion tarjoamaan palkanlaskentaohjelmaan positiivisesti, minkä takia voi olettaa, että he eivät välttämättä heti tyrmää Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankettakaan.

8 Pohdintaa

Kyselyssä oli jälkeinpäin ajatellen joitakin puutteita, joita en teko- tai julkaisuvaiheessa huomannut. Kysely olisi pitänyt suunnitella hieman tarkemmin, että kaikki kysymykset olisivat olleet oleellisia selvitettävien kysymysten kannalta. Esimerkiksi lopun kysymykset Palkka.fi:stä eivät varsinaisesti liity mihinkään selvitettävistä kysymyksistä, vaikka palvelulla onkin etäinen yhteys Verohallinnon suunnittelemaan kirjanpito-ohjelmistoon.

Olen pääasiassa kuitenkin tyytyväinen tekemääni kyselyyn, enkä usko, että olisin saanut merkittävästi parempaa lopputulosta aikaan pidemmällä suunnittelullakaan. Kysely oli joistakin puutteistaan huolimatta selkeä ja helposti ymmärrettävä, eikä täyttäminen vienyt liikaa aikaa. Omien kokeilujeni perusteella vastaaminen vei noin 4 minuuttia.

Jälkeinpäin ajateltuna myös kysymysten järjestys meni hieman pieleen. Kysymysten koskien taloushallintoa yleisesti olisi pitänyt olla kyselyssä ennen Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohanketta koskevia kysymyksiä. Työssä tulokset on kuvattu siinä järjestyksessä kuin ne alaongelmina on esitetty, vaikka kysymykset olivatkin kyselyssä eri järjestyksessä.

8.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen onnistumista ja arvoa tutkijan yhteisölle määrittävät reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetti kuvaa tutkimuksen luotettavuutta, luotettavuudella tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä eli tutkimuksen kykyä antaa toistettavissa olevia tuloksia. Validiteetilla kuvataan sitä, kuinka hyvin tutkimus mittaa niitä asioita, joita on sen tarkoitus mitata. Reliabiliteettia arvioitaessa arvioidaan muun muassa kyselytutkimuksen otoskokoa, vastausprosenttia ja mittausvirheitä eli esimerkiksi lomakkeen kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja. Validiteettia arvioitaessa arvioidaan muun muassa miten kyselyn kysymysten ja vastausvaihtoehtojen muotoilu on onnistunut eli vastausvaihtoehdot ja kysymykset ovat helposti ymmärrettäviä, eikä vääriä tulkintoja synny. (Vilkka 2007, 149–152).

Määrällisessä tutkimuksessa suositeltava vastaajamäärä on Vilkan mukaan vähintään 100 henkilöä, jos käytetään tilastollisia menetelmiä (Vilkka 2007, 17). Vastaajamäärä jäi tässä tutkimuksessa selvästi alle sadan, minkä takia kyselyn tuloksia ei voi pitää kovin luotettavina, koska yksittäisen vastaajan painoarvo on suuri. Toinen merkittävä ongelma on kysy-

myksissä koskien Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohanketta. Jälkeenpäin ajateltuna hanketta ei ole selitetty kyselylomakkeen saatetekstissä riittävällä tarkkuudella, että siihen voisi ottaa järkevästi kantaa esitettyjen tietojen perusteella. Tuloksia ei siksi voi pitää luotettavina, vaan korkeintaan suuntaa antavina.

Suurin osa kysymyksistä mittasi niitä asioita, joita niiden oli tarkoitus mitata. Digitalisaatiota mittaavat ja näkemyksiä digitalisaatiosta selvittävät kysymykset onnistuivat parhaiten. Osa kysymyksistä tai väitteistä on tyyliltään turhan johdattelevia kuten väite ”Taloushallinto on pelkkä kuluerä yritykselleni.”. Nämä johdattelevat kysymykset ja väitteet laskevat tutkimuksen luotettavuutta osaltaan. Osaan kysymyksistä olisi pitänyt laittaa ”en osaa sanoa” -vaihtoehtoja. Esimerkiksi kysymys ”Jos hanke toteutuu, uskotko siirtyväsi valtion tarjoaman maksuttoman kirjanpito-ohjelmiston käyttäjäksi?” on hyvä esimerkki tästä.

8.2 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyöprosessi lähti liikkeelle hieman kankeasti, mikä ei sinänsä ole yllättävää siihen nähden, että olin lykännyt prosessiin ilmoittautumista vajaan vuoden ajan. Opinnäytetyöseminaarin jälkeen minulla meni vielä reilu kuukausi aikaa ennen kuin sain aloitettua työni kirjoittamisen. Viivyttelystä johtuen työn tekimisen kanssa on meinannut välillä tulla kiire. Ajoissa aloittaminen olisi mahdollistanut tarvittaessa taukojen pitämisen työn tekemisestä, mikä olisi saattanut parantaa työn laatua, kun tekstin ja ajatusten tuottaminen olisi ollut sulavampaa.

Kaksi asiaa, joissa epäonnistuin, olivat suunnittelu ja aiheen valinta. Molempien tärkeyttä, etenkin suunnittelun, korostettiin useissa ohjeissa ja neuvoissa opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa. Päätin kuitenkin jättää neuvot huomioimatta ja kokeilla miten sujuu ilman kummempaa suunnitelmaa. Jälkikäteen voin todeta, että neuvot olivat paikkaansa pitäviä ja helpompaa olisi ollut, jos olisi ollut selkeämpi suunnitelma mitä tehdä ja milloin. Vähäinen suunnittelu näkyy työssä selkeän rakenteen puutteena ja sekavuutena. Työn pääsisältö ja ydin on hieman kateissa ja teksti poukkoilee hieman turhan paljon eri asiasisältöjen välillä.

Myös aiheen valintaan olisi pitänyt käyttää enemmän aikaa ja harkintaa. Alkuperäinen ideani tehdä opinnäytetyö Verohallinnon kirjanpito-ohjelmahankkeesta osoittautui jo melko pian työn touhuun ryhdyttyäni hyvin hankalaksi. Minun olisi pitänyt jo suunnitteluvaiheessa soittaa Verohallintoon ja varmistaa siten, että hankkeesta on todella mahdollista tehdä kokonainen opinnäytetyö osaamisellani.

Prosessin aikana olen oppinut organisoimaan paremmin omaa tekemistäni ja kehittänyt työtapojani. Osaan nyt tauottaa tekemistä paremmin ja olen onnistunut lieventämään ja hillitsemään pahimpia turhautumisjaksoja. Ajatusten siirtäminen hetkeksi pois opinnäytetyöstä on onnistunut hyvin esimerkiksi venyttelemällä tai sudokuja täyttämällä. Toisena asiana mainittakoon, että olen kantapään kautta oppinut suunnittelun tärkeydestä. Toki olen jo ennen opinnäytetyötä tiennyt ja tiedostanut suunnittelun tärkeyden ja aiemminkin kärsinyt työtaakan alla jätettyäni suunnittelun puolitiehen. Suuremman projektin kanssa asia kuitenkin vielä korostui entisestään.

Lähteet

- Agricola – Suomen huomanistiverkko. Luettavissa: <https://agricolaverkko.fi/vintti/julkaisu/historiakone/vuosi.php?sivu=1771> Luettu 17.2.2021
- Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2010, Suomen kansainvälistyvä harmaa talous Luettavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/trvj_1+2010.pdf Luettu: 10.3.2021
- Epressi.com 2018, Pk-yritysten digitalisaatio on toimintatapojen uudistamista – Työ alkaa yrityksen strategiasta, liiketoiminnan tavoitteista ja asiakkaiden kuuntelusta Luettavissa: <https://www.epressi.com/tiedotteet/talous/pk-yrityksen-digitalisaatio-on-toimintatapojen-uudistamista-tyo-alkaa-yrityksen-strategiasta-liiketoiminnan-tavoitteista-ja-asiakkaiden-kuuntelusta.html> Luettu: 24.3.2021
- Hallitusohjelma, Marinin hallitus. 2.1 Verotus muuttuvassa maailmassa. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/verotus-muuttavassa-maailmassa> Luettu 25.2.2021
- Hallitusohjelma, Marinin hallitus. 3.4 Elinvoimainen Suomi. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/elinvoimainen-suomi> Luettu: 25.2.2021
- Hallitusohjelma, Marinin hallitus. Liite 4. Harmaan talouden vastaiset toimet. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/liite-4-harmaan-talouden-vastaiset-toimet> Luettu: 7.4.2021
- Harmaa talous & talousrikollisuus 2020a, Harmaan talouden ja talousrikollisuuden toimenpideohjelma 2016–2020. Luettavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/torjunta/torjuntaohjelma/harmaan-talouden-ja-talousrikollisuuden-toimenpideohjelma-20162020/> Luettu: 11.3.2021
- Harmaa talous & talousrikollisuus 2020b, torjuntaohjelma 2020–2023. Luettavissa: <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/torjunta/torjuntaohjelma/> Luettu: 11.3.2021
- Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> Luettu: 20.4.2021
- Hirvonen, M. & Määttä K. 2018. Harmaa talous ja talousrikollisuus – ilmenemismuodot ja torjunta. Edita Publishing Oy. Helsinki.
- Ilmarinen, V. & Koskela K. 2015. Digitalisaatio Yritysjohdon käsikirja. Alma Talent Oy. Luettavissa: [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/IACBGXC-TEB#/kohta:DIGITALISAATIO\(\(20\)/piste:b4](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/IACBGXC-TEB#/kohta:DIGITALISAATIO((20)/piste:b4) Luettu: 22.3.2021
- Jyväskylän yliopiston Koppa 2015. Määrällinen tutkimus. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus> Luettu: 20.4.2021
- Kaarlejärvi, S. & Salminen, T. 2018. Älykäs taloushallinto: automaation aika. Alma Talent. Luettavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/BAD-BEXDTEB#/kohta:Sis\(\(e4\)\)llys/piste:t5](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/BAD-BEXDTEB#/kohta:Sis((e4))llys/piste:t5) Luettu: 21.4.2021
- Kirjapitoa.com, Kirjanpito Ohjelmat – Katso ennenkuin ostat. Luettavissa: <https://www.kirjapitoa.com/kirjanpito-ohjelmat> Luettu: 8.4.2021

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Kolehmainen A. 16.9.2020. Verottaja pohtii ilmaista taloushallintosoftaa pienyrityksille – haluaa tiedot apien kautta. **Tivi**. Luettavissa: <https://www.tivi.fi/uutiset/verottaja-pohtii-ilmaista-taloushallintosoftaa-pienyrityksille-haluaa-tiedot-apien-kautta/3d8b4ed6-9f56-4cbc-adc8-456976c5a8dc> Luettu: 24.2.2021

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Talentum. Helsinki. Luettavissa: <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/BAEBDXC-TDG#/kohta:15/piste:b807> Luettu: 9.3.2021

Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä 21.12.2010/1207

Netvisor.fi 2021. Luettavissa: <https://netvisor.fi/hinnoittelu/> Luettu: 30.4.2021

Palkka.fi 2020a, Palkka.fi teki ennätyksiä vuonna 2019. Luettavissa: <https://www.palkka.fi/Koti/Tiedote/vuosi%202019%20lukuina> Luettu: 22.3.2021

Palkka.fi 2020b, Saaavutettavuusseloste – Palkka.fi. Luettavissa: <https://www.palkka.fi/Koti/Tiedote/Saaavutettavuusseloste> Luettu: 17.3.2021

Palkka.fi 2021a. Luettavissa: [palkka.fi/koti/kotitalous](https://www.palkka.fi/koti/kotitalous) Luettu: 16.3.2021

Palkka.fi 2021b. Luettavissa: <https://www.palkka.fi/Ohjeet/Ohje/y/113> Luettu: 18.3.2021

Palkka.fi 2021c, Yrityskäyttäjän ohjeet – seloste henkilötietojen käsittelystä. Luettavissa: <https://www.palkka.fi/Ohjeet/Ohje/y/12> Luettu: 22.3.2021

Priimalaskenta.fi 2019, Kannattaako digitaalinen taloushallinto? Luettavissa: <https://www.priimalaskenta.fi/laskenta-blog/kannattaako-digitaalinen-taloushallinto> Luettu: 13.4.2021

Prior Konsultointi 2019a, Miten yritykseni voisi hyödyntää digitaalisuutta? Suomalaisten pk-yritysten digiosaaminen. Luettavissa: https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/suomalaisten_pk_yritysten_digitaalisuus_2019_prior_konsultointi.pdf Luettu: 23.3.2021

Prior Konsultointi 2019b, Suomalaisten pk-yritysten digitaalisuus 2018. Luettavissa: https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/suomalaisten_pk_yritysten_digitaalisuus_2018.pdf Luettu: 24.3.2021

Raeste, J. 1.12.2020. Etlan tutkimus: Pandemia nopeuttaa talouden digitalisoitumista Suomessa. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000007652782.html> Luettu: 21.4.2021

Sisäministeriö 2016, Harmaan talouden ja talousrikollisuuden toimenpideohjelma vuosille 2016-2020 Luettavissa: <https://intermin.fi/documents/1410869/3723676/Harmaan+talouden+torjuntaohjelma+vuosille+2016-2020/5babe37d-5044-4b8f-8f10-818640590d60> Luettu: 11.3.2021

Sofokus, Digitaalisen liiketoiminnan sanasto. Luettavissa: <https://www.sofokus.com/fi/digitaalisen-liiketoiminnan-sanasto/> Luettu: 2.3.2021

Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö 2019. SAK:n työolobarometri 2018. Luettavissa: <https://www.sak.fi/aineistot/tutkimukset/sakn-tyoolobarometri-2018> Luettu: 21.4.2021

Suomi.fi a, Yrityksen taloushallinto. Luettavissa: <https://www.suomi.fi/yritykselle/talouden-hallinta-ja-verotus/yrityksen-taloushallinto> Luettu: 16.3.2021

Suomi.fi b, Ohjeet ja tuki, kehittäminen. Luettavissa: <https://www.suomi.fi/ohjeet-ja-tuki/yleista-verkkopalvelusta/kehittaminen> Luettu: 16.3.2021

Suomi.fi c, Tiedot palveluista. Luettavissa: <https://www.suomi.fi/ohjeet-ja-tuki/yleiset-ohjeet/tiedot-palveluista> Luettu: 16.3.2021

Suomi.fi d, Tietoa ja palveluja kansalaisten tarpeisiin. Luettavissa: <https://www.suomi.fi/kansalaiselle> Luettu: 16.3.2021

Suomi.fi e, Oikotiesi tietoon ja palveluihin. Luettavissa: <https://www.suomi.fi/yritykselle> Luettu: 16.3.2021

Tampere.fi, NPS-suosittelevä kysely asiakaskokemuksen mittaamisen välineenä. Luettavissa: <https://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/organisaatio/sosiaali-ja-terveyspalvelujen-palvelualue/asiakastytyvaisuus/tietoa-nps-kyselysta.html> Luettu: 4.5.2021

Tilastokeskus, Toimialaluokitus 2008: Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle. Luettavissa: <https://www.stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/?code=82&name=Hallinto-%20ja%20tukipalvelut%20liike-el%E4m%E4lle> Luettu: 19.4.2021

Tilastokeskus 2020, 70 vuotta täyttäneitä 874 000. Luettavissa: https://www.stat.fi/til/vaerak/2019/vaerak_2019_2020-03-24_tie_001_fi.html Luettu: 9.2.2021

Tilastokeskus 2021, Työmarkkinat. Luettavissa: https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_tyoelama.html Luettu: 9.2.2021

Tilitoimistossa 2020, Verohallinnon taloushallintopalveluhanke puhuttaa. Luettavissa: <https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/teknologia-ja-ohjelmistot/verohallinnon-taloushallintopalveluhanke-puhuttaa> Luettu: 8.4.2021

Tulorekisteri 2021, Tietoa tulorekisteristä Luettavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/> Luettu: 11.3.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, Yritysten digitalisaatio ja kasvu: Pk-yritysbarometrin näkökulmia. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161732/Yritysten%20digitalisaatio%20ja%20kasvu_PK-yritysbarometrin%20n%C3%A4k%C3%B6kulmia_.pdf?sequence=4 Luettu: 25.3.2021

Valtioneuvosto 2020. Valtioneuvoston periaatepäätös TEM/2020/81. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f806b5277> Luettu: 11.3.2021

- Valtiontalouden tarkastusvirasto 2021. Tulorekisterin käyttöönnotto ja vaikutukset. Luettavissa: <https://www.vtv.fi/app/uploads/2021/04/VTV-Tarkastus-3-2021-Tulorekisterin-kayttoonotto-ja-vaikutukset.pdf> Luettu: 15.4.2021
- Valtiovarainministeriö, Digitalisaation edistämisen ohjelma Luettavissa: <https://vm.fi/digitalisaation-edistamisen-ohjelma> Luettu: 2.3.2021
- Valtiovarainministeriö, Digitalisaation edistämisen ohjelma Toimintakertomus 2020 Luettavissa <https://vm.fi/documents/10623/30029448/Digiohjelma+toimintakertomus+2020.pdf/0a7b9e66-cfb3-65ad-5fc4-898a1c48f1a9/Digiohjelma+toimintakertomus+2020.pdf?t=1611926270347> Luettu: 9.3.2021
- Valtiovarainministeriö 2002, tiedotteet. Luettavissa: <http://web.archive.org/web/20020808100218/http://www.vm.fi/vm/liston/page.lsp?r=2625&l=fi> Luettu: 16.3.2021
- Vero.fi 2020a, Yhteiskehittämällä tukea pienyrittäjän digitalisaatioon. Luettavissa: <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/uutishuone/uutiset/uutiset/2020/yhteiskehitt%C3%A4m%C3%A4ll%C3%A4-apua-pienyritt%C3%A4j%C3%A4n-digitalisaatioon/> Luettu: 7.4.2021
- Vero.fi 2020b, Vuosikertomus – Verohallinnon vuosi 2018. Luettavissa: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/verohallinnon_esittely/vuosi-2020/vuosikertomusarkisto/vuosikertomus-2018/ Luettu: 1.4.2021
- Vero.fi 2020c, Pienyrityksen taloushallinnon digituki ja innovaatiokilpailu. Luettavissa: https://www.vero.fi/contentassets/be5e93e6703b4f24a0a4b1fa4bd56ad0/innovaatiokilpailu_poc-esittely_2020-08-17.pdf Luettu: 7.4.2021
- Vero.fi 2021a, Tietoa OmaVerosta. Luettavissa: <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/asiointi-verkossa/tietoa-omaverosta/> Luettu: 31.3.2021
- Vero.fi 2021b, Näin tunnistaudut OmaVeron ja muihin asiointipalveluihin. Luettavissa: <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/asiointi-verkossa/nain-tunnistaudut/> Luettu: 31.3.2021
- Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö 2021: Arvolisäveron virheet – Maksetun arvolisäveron vaje Luettavissa: https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2021_01-arvonlis%C3%A4veron-virheet---maksetun-arvonlis%C3%A4veron-vaje.pdf Luettu: 10.3.2021
- Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö 2019: Arvolisäveron palautuspetokset Luettavissa: https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2019_01-arvonlis%C3%A4veron-palautuspetokset.pdf Luettu: 10.3.2021
- Verokampus, Harmaa talous Luettavissa: <https://www.verokampus.fi/opettajille/harmaa-talous/> Luettu: 26.2.2021
- Vigren, E. 2016. Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyn keskeiset muutokset. Tilisanomat 5/2016. Luettavissa: <https://tilisanomat.fi/verotus/oma-aloitteisten-verojen-verotusmenettelyn-keskeiset-muutokset> Luettu: 1.4.2021
- Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa määrällisen tutkimuksen perusteet. Tammi

Yrittäjät 2020. Yrittäjyystilasto 2019. Suomen yrittäjät. Luettavissa: https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/yrittajyystilasto_2021_su.pdf Luettu: 9.2.2021

Yrittäjät 2021. Yrittäjyys Suomessa. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363> Luettu: 9.2.2021

Liitteet

Liite 1. Tutkimuskysely

Kysely pienyrittäjille

 Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

Johdanto

Pääministeri Marinin hallituksen hallitusohjelmaan on kirjattu, että Suomi pyrkii olemaan digitalisaation edelläkävijä. Hallitusohjelmassa toivotaan, että teknologisen kehityksen tuomia mahdollisuuksia hyödynnettäisiin Suomessa laajemmin ja otetaan käyttöön myös yli toimiala- ja hallintorajojen. Konkreettisenä esimerkkinä tästä Suomen digitalisoimisesta on hallitusohjelman seuraava kirjaus: "Yritysten taloushallinnossa siirrytään kohti täydellistä automatisointia ottamalla käyttöön rakenteisessa muodossa oleva sähköinen kuitti ja lasku. Pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet arvioidaan muutoksessa."

Verohallinto lähti toteuttamaan hallitusohjelman vaatimusta pienten yritysten tarpeiden huomioimisesta ja tuloksena syntyi suunnitelma pien- ja mikroyrityksille suunnatusta maksuttomasta kirjanpito-ohjelmistosta. Ohjelmiston toteutuminen ei ole varmaa, koska se vaatii taakseen vielä poliittisen päätöksen.

Kyselyn varsinaisessa osassa käsitellään pien- ja mikroyrittäjien yleistä suhtautumista digitalisaatioon, taloushallinnon toimintaa sekä mielipiteitä mahdollisesti toteutuvasta Verohallinnon hankkeesta.

Taustakysymykset

1. Kuinka monta henkilöä yrityksesi työllistää lisäksesi? *

2. Yritykseni liikevaihto on? *

- alle 10 000 €
- 10 000-50 000 €
- 50 001-100 000 €
- 100 001-500 000 €
- 500 001-1 000 000€
- >1 000 000 €

3. Kuinka kauan nykyinen yrityksesi on ollut toiminnassa? *

- alle 1 vuoden
 1 - 3 vuotta
 4 - 6 vuotta
 7 - 9 vuotta
 10 vuotta tai kauemmin

Yrittäjien näkemyksiä oman yrityksen digitalisaatiosta sekä digitalisaatiosta yleisesti

4. Yritykselläni on verkkosivut? *

- Kyllä
 Ei

5. Yritykseni tuotteita/palveluja voi ostaa verkkokaupan kautta? *

- Kyllä
 Ei

6. Arvioi seuraavia väitteitä *

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Koen yritykseni digitalisaation edelläkävijäksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen saanut tehostettua yritykseni toimintaa digitalisoimalla liiketoiminnan prosesseja.	☐	☐	☐	☐	☐
Hyödynnän digitaalisia palveluja yritykseni mainonnassa.	☐	☐	☐	☐	☐
Maailman digitalisoituminen tuhoaa yritykseni liiketoimintamahdollisuudet.	☐	☐	☐	☐	☐
Yleinen digitalisoituminen avaa yritykselleni uusia mahdollisuuksia.	☐	☐	☐	☐	☐
Koen ulkopäin tulevaa painetta pakkodigitalisaatioon.	☐	☐	☐	☐	☐
Suomessa ei ole kunnolla tajuttu digitalisaation mahdollisuuksia.	☐	☐	☐	☒	☐

7. Muuta kommentoitavaa yrityksen digitalisaatiosta:

Taloushallinto ja Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohanke

8. Oletko kuullut Verohallinnon suunnittelemasta maksuttomasta kirjanpito-ohjelmistosta? *

Kyllä

Ei

9. Jos hanke toteutuu, uskotko siirtyväsi valtion tarjoaman maksuttoman kirjanpito-ohjelmiston käyttäjäksi? *

Kyllä

Ei

Todennäköisesti

10. Mikä olisi syysi siirtyä uuteen palveluun? *

Hinta

Haluan digitalisoida yritykseni taloushallinnon

Uskon luotettavaan toimijaan

Muu, mikä?

11. Valtion tarjoama maksuton ohjelmisto on tehokas tapa pienyritysten taloushallinnon digitalisoimiseen. *

Täysin eri mieltä

Melko eri mieltä

Ei samaa eikä eri mieltä

Melko samaa mieltä

Täysin samaa mieltä

12. Taloushallinto on pelkkä kuluera yritykselleni. *

- Täysin eri mieltä
- Melko eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Melko samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

13. Kuinka hoidat yrityksesi kirjanpidon ja taloushallinnon tällä hetkellä? *

- Itse paperilla/taulukkolaskentaohjelmaa hyödyntäen
- Itse pilvipohjaista kirjanpito-ohjelmistoa käyttäen
- Tilitoimiston avulla paperisena/taulukkolaskentaohjelmaa hyödyntäen
- Tilitoimiston avulla digitaalisesti
- Muu, mikä?

14. Mikä olisi riittävä syy kirjanpidon ja taloushallinnon digitalisoimiseen? *

- Halvempi hinta
- Uusi nykyisiä parempi ohjelmisto
- Digitaalisten ratkaisujen parempi tuntemus
- Pakottava laki/säädös
- Muu, mikä?

15. Oletko kokenut digitaalisen taloushallinnon olevan hyödyllisempi paperiseen vaihtoehtoon verrattuna? *

- Kyllä
- En
- Minulla ei ole kokemusta paperisesta taloushallinnosta

16. Miksi digitaalinen taloushallinto on hyödyllisempi kuin paperinen? *

- Tositteita eivät enää pilaannu kuten ennen
- Tositteiden säilytys ei vie enää tilaa
- Halvempi vaihtoehto
- Aikaa kuluu vähemmän
- Olen saanut yritykseni toimintaa tehostettua
- Yrityksen talouden reaaliaikaisempi seuranta miellyttää
- Muu, mikä?

17. Oletko käyttänyt Verohallinnon tarjoamaa maksutonta palkanlaskentaohjelmaa Palkka.fi:tä? *

- Kyllä
- En

18. Kuinka todennäköisesti suosittelisit Palkka.fi:tä oman kokemuksesi pohjalta muille? *

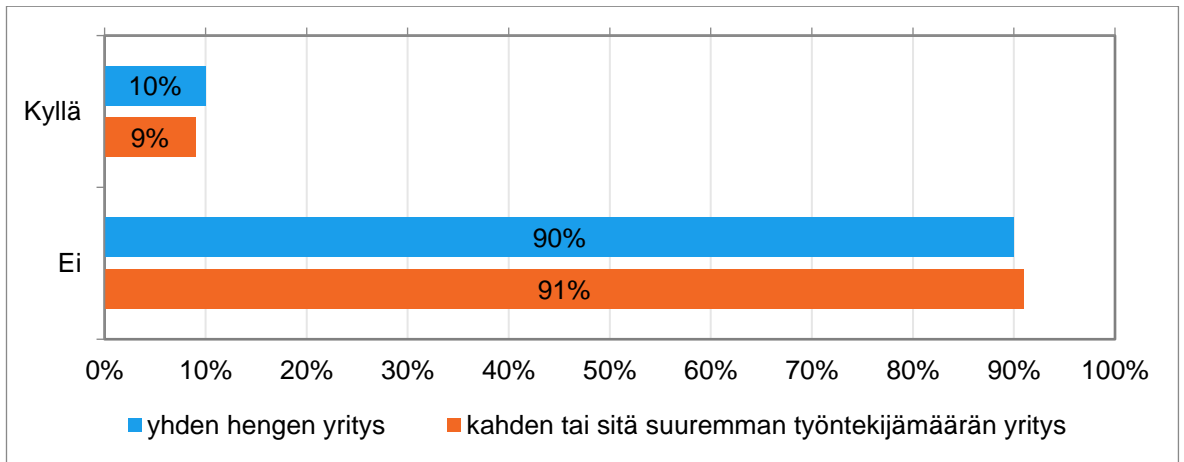
0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

En lainkaan todennäköisesti   Erittäin todennäköisesti

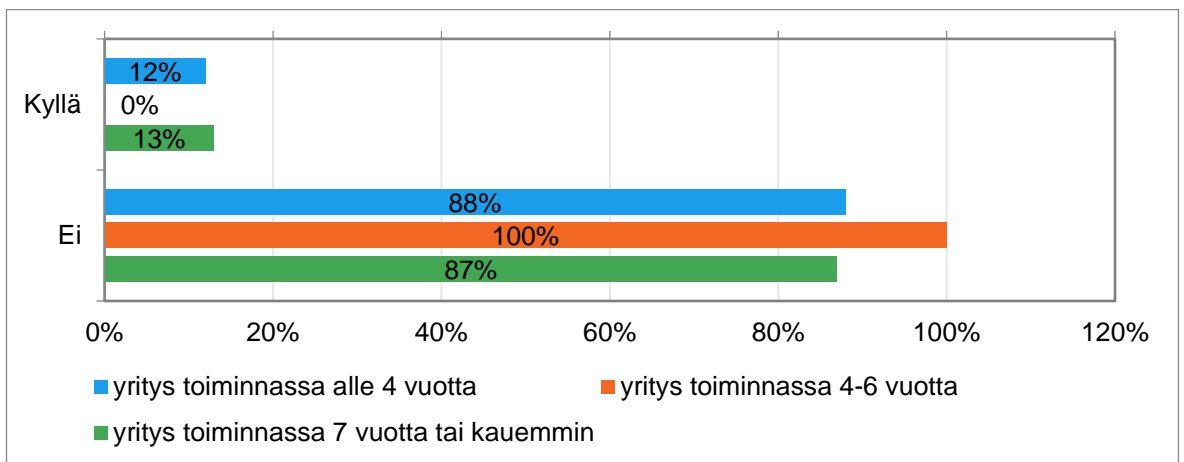
19. Muuta kommentoitavaa taloushallinnosta ja Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeesta:

Liite 2. Verkkokauppa yrityksissä työntekijämäärän ja iän mukaan

Yritykseni tuotteita voi ostaa verkkokaupasta?

Yritykseni tuotteita voi ostaa verkkokaupasta?

Liite 3. Kuinka hoidat yrityksesi kirjanpidon ja taloushallinnon tällä hetkellä? Muu:

Vastausvaihtoehdot

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	kirjanpitäjä hoitaa kirjanpidon ja ALV ilmoitukset
Muu, mikä?	pilvipohjainen, olemme tilitsto tilitoimisto hoitaa kirjanpidon itse hoidan muun taloushallinnon
Muu, mikä?	Y-tunnuksellisen kevytyrittäjäpalvelun kautta
Muu, mikä?	olen tilitsto
Muu, mikä?	Holvi-pankki

Liite 4. Mikä olisi riittävä syy kirjanpidon ja taloushallinnon digitalisoimiseen? Muu

Vastausvaihtoehdot

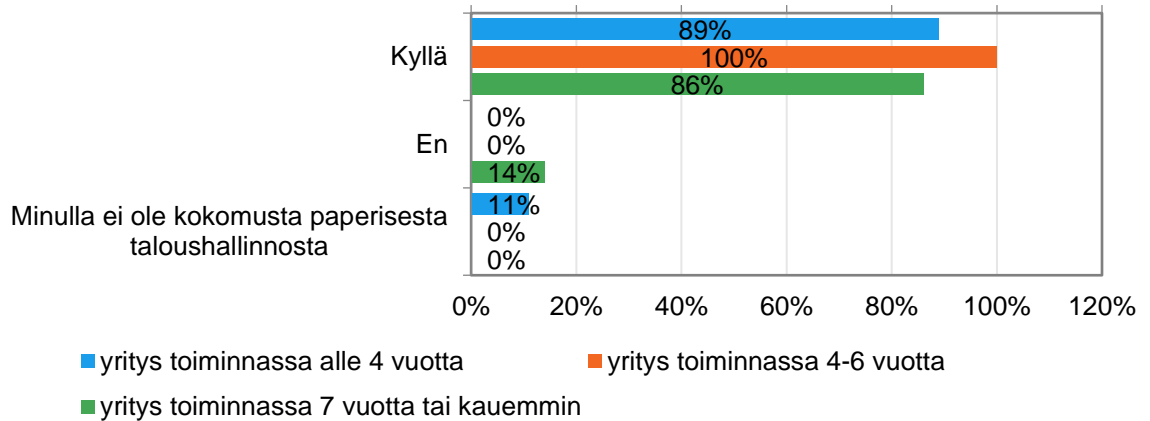
Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	verkkolaskutusmahdollisuus
Muu, mikä?	oiminnan lajenaminen

Muu, mikä?

?!

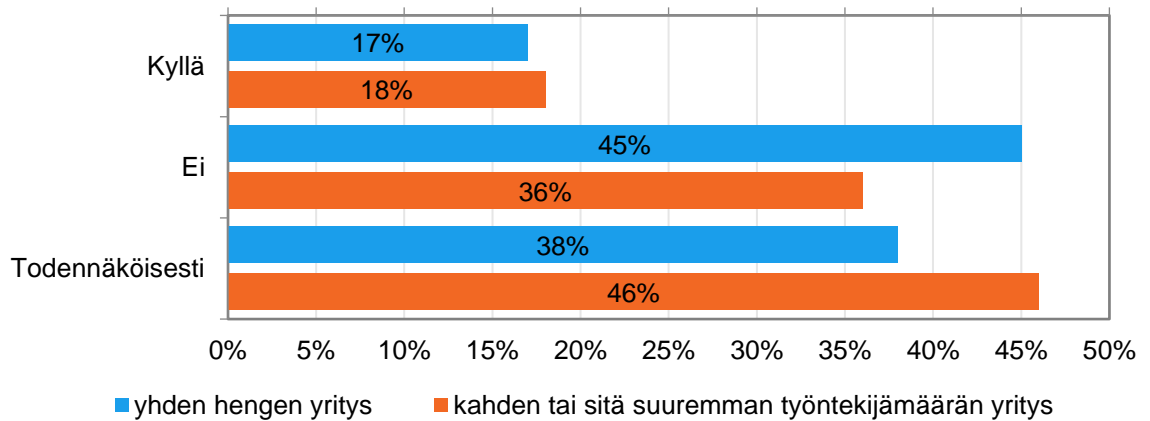
Liite 5. Digitaalinen taloushallinto hyödyllisempi kuin paperinen, yrityksen ikä

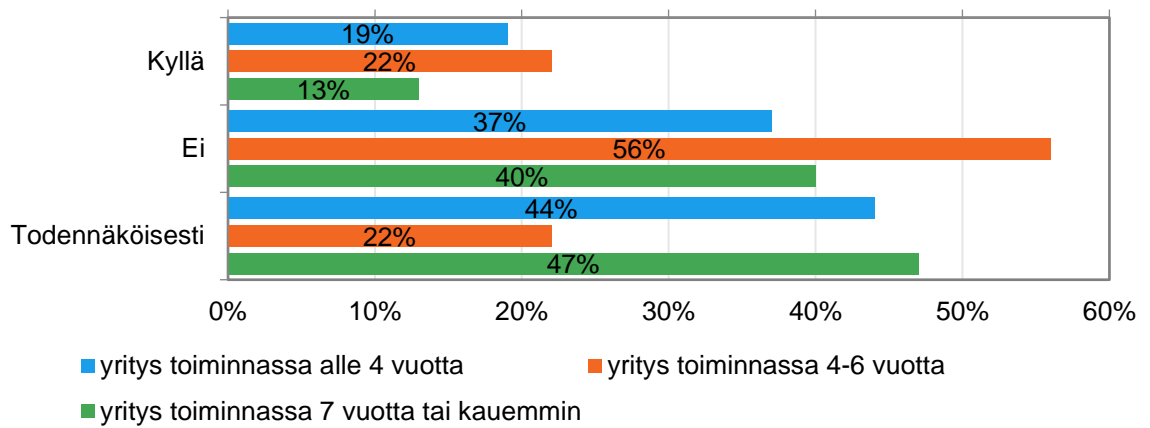
Oletko kokenut digitaalisen taloushallinnon olevan hyödyllisempi paperiseen vaihtoehtoon verrattuna?

Liite 6. Siirtymishalukkuus valtion tarjoamaan maksuttomaan kirjanpito-ohjelmistoon yrityksen iän ja työntekijämäärän mukaan

Jos hanke toteutuu, uskotko siirtyväsi valtion tarjoaman maksuttoman kirjanpito-ohjelmiston käyttäjäksi?

Liite 7. Avoimen kysymyksen vastaukset

Muuta kommentoitavaa taloushallinnosta ja Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeesta:

Hyvä idea jos ohjelmisto on helppo käyttää. Palkka .fi on aika ankea käyttöliittymä vaikka muuten hyvä.

Palkka.fi tarjoaa liian vähän tietoja.

Toivon mukaan toteutuu pikaisella aikataululla.

Kuulostaa hyvältä

En osaa kommentoida, koska olen yhden miehen mikroyritys

Olisi mukava saada lisätietoa Verohallinnon kirjanpito-ohjelmistohankkeesta.

-

Suosittelava hanke!

Jos Verohallinnolla on resursseja tehdä tämänkaltainen ohjelmistohanke niin siinä tapauksessa laittaisin omaveron toiminnallisuudet etusijalle ja kehittäisin siitä paremman version. Itse luotan markkinoilla toimiviin yrityksiin ja niiden palveluihin. Aion jatkossakin käyttää tämän hetkistä palvelua laskutukseen ja kirjanpitoon.

Vero.fi on hyvälaatuinen palvelu, uskon täysin että kirjanpitopalvelusta tulisi huippuhyvä.

Lainmukaisuus olisi sillä taattu, itse hoidettuna saa pelätä tekevänsä jonkun virheen, joka voi käydä kalliiksi.

Joustavuus tietysti huolestuttaa, pätevä kirjanpitäjä ehtii anoa ajoissa esimerkiksi ALV:n jaksotusta.

Ei, mutta mielelläni olisin saateviestissä nähnyt:

- osoitelähteen josta tietoni on napattu

- yhteystiedot kyselyn tekijälle

Verohallinnon hanke EI auta yrittäjää / turha. Pystyn jo nyt tarjoamaan pienillekin yrityksille täysin sähköisiä kirjanpito- ja palkanlaskennan palveluja!

Minulla on toiminimi jonka taloushallinto on helppo tehdä itse